

Job

Hay A'at Tuwen Liblu An Job

Hi Job ya mangun'unud i Apu Dios. Mu ohan algo ya numpatigoh Satanas i Apu Dios hi ad abunyan ot alyonan hiyay, Manu'e hi mangun'unud hi Job i he"a ya gapu ta nanongnay punwagahmu i hiya. Mu onha iyabulutmu ta munholholtap ot umannung an iwalongnay pangulugnan he"a ya idutan da'a. Ta hi Apu Dios ya inyabulutnay nunholholtapan Job ta nama"i nadan kinadangyana ta hidiyey nangipatigonan agge immannung hidiyen inalin Satanas.

Ya hidin na'innilaan nadan tulun gagayyum Job an hi Eliphaz ya hi Bildad ya hi Sopar hidiyen ligat an na'at i hiya ya immedan e nangalubyag i hiya. Ta alyonday manu'e hi munholholtap ya waday inatna an adi maphod. Ya alyonda boy onha ma"i ha inatnah adi maphod ot agge inyabulut Apu Dios an munholholtap. Mu alyon Job di ma"i ha inatna hi gumapuh punholholtapana. Ta himmanuhummangan da Job ya nadan gagayyumna an gapu i diyen na'at i Job.

Ya lo'tat ya imbagan Apu Dios i Job an hidiyen na'at i hiya ya adi abalanan di tagun ma'awatan an namin nan pohdonan aton hi tataguna. Mu haot di aton di tatagu ya mundinoldan Apu Dios ya innilaondan ta'on on nganneyy ma'at i dida ya nanongnay pamhodna ya pangipapto'na i dida. (Hebrew 10:38; Habakkuk 2:4) Inalin bon Apu Dios an hiyay waday kalebbenganan mangat hi ngannen pinhodna ya nipto' an namin di atona.

Hay inadal Job i diyen nunholholtapana ya an namin di iyabulut Apu Dios an ma'at hinadan mangun'unud i hiya ya mumbalin hi pummaphodanda (Roma 8:28; James 5:11).

Hay Nitudo' Ituwen Liblu

1. Hay napatnaan Job (Job 1–2)
2. Hay hinapit Job (Job 3–14)
3. Hay imbagan Job hinadan gagayyumna (Job 15–31)
4. Hay imbagan Elihu (Job 32–37)
5. Hay imbagan Apu Dios i Job ya hay nunwagahanan hiya (Job 38–42)

1 ¹Hidin kanaman ya wada han hi Job an nunhitsu hi ad Us. Hiya ya maphod an tagu ta hiya nan ma"i ha pamihulan di tatagun hiya. Ya waday takutnan mangat hinadan adi miyunnudan hinan pohdon Apu

Dios. ²Ya wadaday imbabalena an pituday linala'i ya tuluday binabai. ³Ya dakol di haluna an pituy libuy (7,000) kalnero ya tuluy libuy (3,000) kemel ya hinlibuy (1,000) baka ya limay gahut (500) di kabayu. Ya dakolday baalna ya hiyay kakaddangyanan i didan nunhituh nangappit hi tuluwan di algo.

⁴Ya mapinpinalogda nadan linala'in imbabalenan mumpahamul on inayaganda nadan tulun i'ibadan binabai. ⁵Ya nalpah'e nan atnay algo an punhahamulanda on immeh Job ta hinan mawmawi"it on waday i'nongna an maghob an mi'nong ta apakawanan di bahul nadan imbabalena. Te hay punnomnomna ya alinah waday nibahhoh inatda onu hay adi maphod hi hinapitda i Apu Dios. Ta athi'athidiy uggana aton.

Hay Namangulun Napatnaan Job

⁶Indani ya wada han hin'algo an imme nadan anghel hi awadan Apu Dios ya ta'on on hi Satanas ya na'ye.

⁷Ot alyon Apu Dios i Satanas di, Dana udot di nalpuwam?

Ya inalin Satanas di, Aay eya' dimmanaldallanan ta e' tigtiggon di ma'ma'at hidih luta.

⁸Ya alyon Apu Dios i hiyay, On tinigom nan baal'un hi Job? Ma'id ha umat i hiya an nipto' an namin di pangatna ya na'na'unnud i ha'on te waday takutnan mangat hi adi maphod.

⁹Ot alyon Satanas di, Onhandi ta ma'id ha namnamaonah idatmun hiya ot undan nin umun'unud i he"a? ¹⁰Manu'e hi na'na'unnud i he"a ya paddungnay hinawanam didan hina'amma ya an namin an wadan hiya ya imbaliwmu. Ot wagaham an namin nadan tamuna ta dimmakkodakkol di haluna. ¹¹Mu daan'e ta ma'idom dadiyen kinadangyana ta tigo' hi'on adi da'a idutan.

¹²Ot alyon Apu Dios di, Ta'omman ya agam ta patnaom ta kumpulnay atom hinadan nabalol i hiya mu adim goton an ilagat di adolna.

On inathidin Apu Dios ot taynan Satanas hi Apu Dios.

¹³Ta han hin'algo an mumpahamulda bo nadan imbabalena Job hi balen nan panguluwan an lala'i ¹⁴ya imme han baal hi awadan Job ot alyonay, Hidin mun'aladu ami an inusalmi nadan baka yaden nada'en dongki ya wahdidan mangmangngandah e"elena ¹⁵ya immali nadan i Seba ot patayonda nadan ibba' an baalmu ot ibtikda nadan baka ya dongki. Ta ohaa' an binumtik ot umaliya' teen mangipa'innilan he"a.

¹⁶Ya agge impadappuh diyen oha nan pun'ibagana ya tuwe bo nan ohan baal ot alyonay, Umman kimmilat ya nalhitandan namin nadan kalnerom ya nadan mumpastol ta ammunaa' an nabati ot umaliya' teen mangipa'innila i he"a.

¹⁷Mu aggena impadappuh boh diyen pun'ibagana ya tuwe bo nan ohan baal ot alyonay, Umman immaliday tulun grupun i Kaldea ot patayonda

nadan ibba' ot ibtikdan namin nadan kemelmu. Ta ammunaa' an nabati ta hiya nan immaliya' teen mangibagan he"a.

¹⁸Mu aggena bo impadappuh nan ibagana ya tuwe bo nan ohan baal ot alyonay, Umman hidin munhahamulda nadan imbabalem hi balen nan panguluwan ¹⁹ya alinah on immali han mabikah an puwo' an nalpuh nan agge naboblayan ot tukkadona nan bale ta natonandan namin nadan imbabalem ta nun'a'ateda. Ta ammunaa' an nabati ta teen immaliya' an mangibagan he"a.

²⁰Ta hidin dingngol Job dadiye ya nunhethetnay lubangna ot upuhanay ibu'na ta pangipatigonah ena umukayungan. Ot mundu'un ot dayawonah Apu Dios ²¹an alyonay, Ma'id ha intakin'uh niyayyama' ot atbohadin mateya' an ma'id ha itakin'u. Te hi Apu Dios di nangdat hi an namin ot hiya boy namangngad i dadiyen namin. Madayaw damdamah Apu Dios.

²²Ta'on on na'at i Job dadiyen punligatan ya agge numbahul te aggena impabahul i Apu Dios dadiyen na'at.

Hay Mi'adwah Napatnaan Job

2 ¹Indani ya imme bo nadan anghel hi awadan Apu Dios ot mi'ye damdamah Satanas ot e damdama mumpatigo i Apu Dios. ²Ot alyon Apu Dios i hiyay, On dana udot boy nalpuwam?

Ya inalin Satanas di, Eya' pibo dimmanaldallanan ta e' tintinnigo nadan ma'ma'at hidih luta.

³Ot alyon Apu Dios i Satanas di, On tinigom nan baal'un hi Job? Ma'id ha taguh umat i hiya te ma"aphod di pangatna ya waday takutnan mangat hi adi maphod. Ta ta'on on inyabulut'un paligatom an ta'on on ma'id ha gapuna mu hiyah diye damdaman nanongnay pangulugnan ha'on.

⁴Ya inalin Satanas di, O manueh nanongnay pangulugnan he"a ya impapto'muy adolna. Mu umman hay tagu ya mabalin an iwala'nan namin di wadan hiya mu ta tumagu. ⁵Ot onha e dadagom di adolna ot ma'id man ha bahhonan idutan da'an hiya.

⁶Ya alyon Apu Dios di, Ta'ombo ya inyabulut'un atom di pohdom i hiya mu ta adim patayon.

⁷Ot makak hi Satanas hi awadan Apu Dios ot umeh awadan Job. Ot lumuwonay poghah adol Job an mihipun hi dapana ta ingganah uluna. ⁸Ta imme mo attog hi Job ot e umbun hi awadan di pumpu'ulandah bahhula ot alana han na'upping an pito' an banga ot pun'ulihnah nadan poghana.

⁹Ya pamaag nan inayana ya alyona di, Undan ta'on on athinay na'at i he"a ya nanongnay pangulugmun Apu Dios? Udu'dulnay idutam hi Apu Dios ta mate'aot eh'a.

¹⁰Ya alyon Job i hiya di, Adi'a mahan nee munnomnomnom on himmapit'a. Undan ammuna nadan maphod an idat Apu Dios ya ahi ta'u mun'am'amlong an mangabulut? Unhaot ta'on on nadan punligatan ya atbohdiy pangabulut ta'u.

Ta athidin ma'id ha adi maphod hi inalin Job i Apu Dios an ta'on on dakol di punligatana.

Hanadan Ibban Job

¹¹Wadada han tulun ibban Job an hidin dingngolda nan na'at i hiya ya nan ligatona ya nunhahapitdan umeda ta eda alubyagon. Datuwen ibbana ya hi Elipas an i Teman ya hi Bildad an tinanud Suah ya hi Sopar an i Naamah. ¹²Ta hidin mun'idatongdah awadan Job ya naligatandan mangimatun hi'on hi Job nan tinigoda. Mu hidin immatunanda ya mungkogada ot punhetheday lubungda ot punhagmu'anday uludah hupu' te nunhigla ahan di umukayungandah nan a'atna. ¹³Ot mi'ib'ibbunan hiya hinan luta hi pituy algo ya pituy hilang. Ya ma'id i dida ha himhimmapi te matigodan nunhigla nan holholtapona.

Hanan Namangulun Hinapit Job

3 ¹Indani ya himmapit hi Job ya adi maphod di pangalinah nan algon niyayyamana. ²An alyonay,

³Udu'dulnaot boy aggeya' niyayyam.

⁴Mu ta'on on athidi ya hanat pahilongon Apu Dios hidiyen algo ta adina uggan papatalon ya hanat linglingonah diyen algo.

⁵Ya onha mabalin ot punnanongona an munhihilingon hidiyen algo an hophopanah nan bugut ta adi pumatal.

⁶Ya ta adi mibilang hidiyen algo hinan hintawon.

⁷Ya hanat ma'id ha uggan miyayyam i diyen algon nangiyayyaman ina i ha'on.

Ta ma'id ha madngol hi mun'am'amlong i diyen nahdom.

⁸Ya hanat hidiyen algon niyayyama' ya idutan nadan nalot di idutna an dadiye nadan abalinandan mangipahawwang hinan ma'alih lebiatan hinan baybay.

⁹Ya nadatngan'eh diyen algo ya hanat ma'id ha dumilag hinadan bittuwon i diyen mawi'it ya hanat adi tumulu nan potang ta adi mabmabiggat.

¹⁰Ta ma'idutan hidiyen algo te aggena impagol di niyayyama' ya ahi athitun ona' munholholtap.

¹¹Mu tanganu nin tuwalih on aggeya' nateh din hiyah niyayyama'?

¹²Ya tanganuna' nin tuwali impanapto' i ina an udu'dulnay aggeya' impa'inuman i hiya ta nateya'.

¹³Te onha nateya' ya waot eh'a an ma'allinggopa' an mun'ib'ibleh ad uwani

- 14 an ibba' nadan patul ya nadan a'ap'apuh tun luta an dida nadan nundongol an nun'iphod hi dakol an palasyu an nun'apapa"ih hi ad uwani.
- 15 Ya waninnot an nidduma' hinadan nun'a'ate an a'ap'apu an nun'amung hi dakol an balitu' ya silber hitun luta.
- 16 Ot udu'dulna nimpey nateya' hidin niyayyama' ta agge' tinigoy a'at di patal.
- 17 Te hinan atayan ya hidiyey apogpogan di pangatan di taguh adi maphod ya pun'iblayan nadan maligatan.
- 18 Ya i diye boy awayawaya'an nadan nibalud te ma"idda mo nadan guwalyan mummandal i dida.
- 19 Ya hay atayan'e ya numpapaddungda moy nawotwot hi kadangyan an ta'on on nadan himbut ya nawayada mo.
- 20 Mu tanganu nin on inyabulut Apu Dios an minaynayun di pi'taguwan nadan munholholtap.
- 21 Ta ta'on on hihimloday atayanda on adida mate.
Ta nunhiglay naminhoddan mate mu hay namhoddah nadan nun'abalol an ikadangyan.
- 22 Ta ma"id mo ha udum hi mangipa'amlong i dida hi'on bokon hay atayanda.
- 23 Ya tanganu nin tuwalih on minaynayun di pi'taguwan nan mahmo' an tagu yaden ma"id damdama ha namnamaonah maphod hi ma'at?
- 24 Te alyon hi'on ta mangan ya ontaot pumalapalak.
Ya ma"id tayya ha alyon hi duminong di hakit tun ligato' an paddungnay liting an malpuh nan obob an umayu'ayuh.
- 25 Ya hanadan itattakut'un ma'at ya dadiye ot tayyay na'at i ha'on.
- 26 Ta ma"id ha namnamao' hi e' luminggopan onu ha e' pun'iblayan te nunhigla tayya tun holholtapo'.

Hay Nambal Elipas I Job

- 4** 1 Indani ya alyon nan gayyum Job an hi Elipas an i Teman di,
2 Hi'on waha humapit i he'a ya on waday anusmun mundongol? Te pohdo' ahan an humapit.
- 3 Ot alyonay, Nomnomnomom nadan dakol an intudduwam hi maphod ya nadan impa'amlongmu an kimmmapuy di punnomnomda
- 4 ot atonda nadan intugunmun dida.
- 5 Mu ad uwanin he"ay munholholtap ya aggem innilay atom an mananggah ligatmu.
- 6 Ot ten na'unud'a i Apu Dios ya waday takutmun hiya ot unhaot nanongna nan pundinolmun hiya.

- 7 Ya onha ta nomnomnomom ot undan waha taguh maphod di pangatna ya munligligat ya madadag.
- 8 Hay tintinnigo' ya hanada'en mangmangngat hi adi maphod ya atbohadin adi maphod di ma'at i dida.
- 9 Te mabalin an gapuh bungot Apu Dios ya hingkitangan di panadagnan dida.
- 10 Ta umatdah nan layon an ta'on onda mun'alumiyom ya pumpungih Apu Dios di bobada.
- 11 Ta ma'id ha atondan mangan ta lo'tat ya mateda. Ya miwakatda mo nadan inlumda.
- 12 Ot inayun bon Elipas an alyon di, Wada han nipa'innilan ha'on mu ma'id ha udum hi nanginnila te ay hanan nikutyam i ha'on.
- 13 Te i han nahdom an na'allo'anday atagutagu ya nun'inopa' i han atatakut
- 14 ta pamaag ya munggayonggonga' hi takut'u.
- 15 Indani ya nali'na' an nadibdiban di anghah'u ya nabugita' hi takut'u.
- 16 Ya wada han ma'awa"awan mu ma'id ha mapto' hi'on nganneh diye. Ya i diyey nangngola' i han mungkutkutyam an alyonay,
- 17 Ma'id ha taguh udu'dul di pangatna mu hi Apu Dios an nunlumun hiya.
- 18 Te hanada ni'mon anghelnan munhilbin hiya ot ma'id ha dinolnan dida ya wa'e ha numbahul i dida ya dusaona.
- 19 Ot namama mo ahan hi tagu an nalpuh pito' an umatdah kulkulappen nalakan puditon di tagu.
- 20 Ta athidiy ma'at hi tagu an mabalin an mataguh nan nawi"it mu aggena innilan mate i diyen mahdom.
- 21 Ta an namin di kinadangyana ya alan di udum an tatagu ya inggana i diyen natayana ya ma'id ha na'awatanah a'at Apu Dios.
- 5** 1 Ot alyon bon Elipas di,
Ta'on hi umayag'ah nadan anghel ya ma'id ha umalin bumoddang i he"a.
- 2 Te nan bungot ya hakit di nomnom i Apu Dios ya hiyay mamateh nan paddungnay ma'id ha nomnomnan tagu.
- 3 Te wadaday tinigo' an paddungnay ma'id ha nomnomda an manu te pinumhod ni' di nitaguwanda mu agge nadne ya nadadag di nunhituwanda.
- 4 Ta ma'id ha linggop nadan imbabaleda ya wada'ey eda ihahapit ya ma'id ha mangita'dog i dida.
- 5 Ya ta'on on hanadan intanomda ya hanadan himmangoh nadan nahlo'an ya nadan kinadangyanda ya alan nadan nun'awotwot ya nadan na'agangan an tatagu.
- 6 Nadan adi maphod an ma'ma'at onu nadan punligatan ta'u ya adi pamaaggon himmangoda an umat hi holo'.

- 7 Te hay tagu damdamay mangap'apyah punligatana an umat hinan mundalang an apuy an hidiy alpuwan nadan matu'ug an bala.
- 8 Ot hay ibaga' i he'a ya tanganu on bokon hi Apu Dios di pangibagaam hinadan ma'ma'at i he'a?
- 9 Ot dakol di nakaskasda'aw an at'atona.
- 10 Te hiyay mangipa'alih udan ta mahnong tun luta ya ta madanuman nadan nun'itanom.
- 11 Ya hiya boy mangipabaktuh nadan mumpada"ul ya hiyay mangipa'amlong hinadan umakayungan.
- 12 Ya hiya boy manandih nadan adi maphod an ninomnom nadan adi maphod di pangatnan tatagu ta adi ma'at.
- 13 Ta pumbalinonah ma"i'd ha hilbin nadan adi maphod an ninomnomdan aton ta hidiyey paddungnay pumbituna i dida.
- 14 Ta umatdah nan napilok an ta'on on mapatal ya mun'ap'apu'apda.
- 15 Mu hanada'en nun'awotwot ya ihwang Apu Dios didah nan atayanda ya ihwangna bo didah nan aton nadan mamalpaligat i dida.
- 16 Ta mabalin mon madinolda te padinongona nadan adi maphod di at'atonda.
- 17 Ya mipa'amlong nan tagun donglonay tugun Apu Dios.
Ot hiya nan hanat adim ngohayon di panugun nan ongal di abalanan Dios i he'a.
- 18 Te ta'on on paddungnay hugatan dita mu hiya damdama boy mangipaphod hinan hugat.
- 19 Ta ta'on on agaggaon dimmatong di punligatam mu hi Apu Dios ya boddangan da'an hiya ta ma"i'd ha adi maphod hi ma'at i he'a.
- 20 Ta ta'on on waday bitil ya adi ta'u iyatey inagang ta'u.
Ya atbohdi on waday gubat an mihwang ta'u.
- 21 Ya hiyay mangita'dog i he'a hinadan tatagun mangipaklah bokon immannung an bahul ta hiya nan adi'a tumakut an ta'on hi'on waday dumatong hi dumadag te ihwang da'an Apu Dios.
- 22 Ta mabalin an ngihngihilam di umalin atatakut an ma'ma'at an ta'on on bitil ya ta'on on hanadan atap an animal ya adim takutan.
- 23 Ya adi'a maligatan hinan puntanomam an ta'on on dakol nadan nagah an batu'di.
Ya ta'on on hanadan atap an animal ya adi da'a kalaton.
- 24 Ya i diyey panginnilaam an malinggop di nunhituwam ya hitun em panguyapan hinadan kalnerom ya tigom an ma"i'd ha natala'.
- 25 Ya mahlag ayu ta hay dinakol di holagmu ya umat hi dinakol di holo' hitun luta.
- 26 Ya ma'amamma'a ya ahi'a mate ta umat'ah nan pagen ma'attong ya ahi magapas.
- 27 Nomnomnomom an pinatnami datuwe ya immannung ot hanat donglom datuwen alyo' ta wan pumhod di nitaguwam.

Hay Mi'adwah Himmapihan Job

- 6** ¹Ot alyon Job di,
²Ot onha mabalin an damoton di a'at di umukayunga' ya tun ligato'
³ot wan indamdamoto'na mu hanadan panag hinan da'ging di baybay.
 Ta hiya nan athituy panapit'u.
⁴Te paddungnay impanan^a Apu Dios i ha'on datuwen punligata' ta ay kodot an initmog di adol'u.
 Ta datuwey mamaten ha'on.
 Ta nunhigla tayyay takut'uh nadan at'attonan ha'on.
⁵Undan munlili nan atap an animal hi'on dakol di holo' hi anona onu e mungkongaw nan baka hi'on waday anona.
⁶Hana ni'mon ma'id ha ahinan makan ot adi pohdon an anon ya namama moh nan pulaw hinan itlug an ma'id ahan ha tamtamna.
⁷Ha'on ya ma'id ha pohod di pangana' te athidiy panamtam'uh nadan makan.

Hay Nangalyan Job Hi Udu'dulnay Mate

- ⁸Ya alyon bon Job di, Pohdo' tayyan tobalon Apu Dios nan dawadawato' i hiya.
⁹Ya udu'dulnay patayona' ot attog i hiya.
¹⁰Onha nin ha innila' an patayona' ot wan nunhiglay amlong'u an ta'on on nunhiglay holholtapo'.
 Ot innila' an agge' imbahho nadan tugun nan nahamad an Dios.
¹¹Te kimmappuy mo ahan teey adol'u ot daan hanan e mangit'itpol ya ma'id damdama ha namnamao' hi e' pumhodan.
¹²Ya undan batu onu gombang hatun adol'u ta adina ikinay mahakit.
¹³Te nunhigla tayya tun holholtapo' ya adi' abalanan an boddangan di adol'u.
 Ya ma'id bo udot ha innila' hi e' pumpaboddangan.
¹⁴Te nan tagun nunhiglay punligatana ya mahapulnay boddang nadan ibbana an ta'on on inwalongnay pangulugnah nan ongal di abalinanan Dios.
¹⁵Mu da'yun i'iba ya ma'id ha dinol'un da'yu te umat ayuh nan wa"el an ma'id'e ha udan on namaganan.
 Manu te wa'e on dimmakol di litingna
¹⁶hi'on mun'a'umah nadan dalallu.
¹⁷Mu wa'et inugawan ya matdu'.
¹⁸Ta wadaday mungkumilhu an mangihingngin e manama' hi liting mu lo'tat ya matedah nan agge naboblayan on ma'id ha uminumanda.

^a 6:4 Nan pana ya hidiye nan bokang an usalondan e mi'gubat.

- 19 Ya datuwen mumpungkumilhu ya nalpudah ad Tema ya hi ad Seba.
Ya namnamaonda an waha hama'ondah uminumanda.
- 20 Ta madinoldan waday liting hi akhupanda.
Mu onnot on hidin dimmatongda ya ma'id.
- 21 Ya athidiy umatanyu an impatigoyun ma'id ha iboddangyun ha'on.
Te hi ad uwanin tinigoyu tun punligata' ya tumakut ayu.
- 22 Mu tanganu on ayu athina, te undan attog numbagaa' i da'yu ta
waha idatyun ha'on onu waha imbaga' hi bayadanyu ha tagu ta
boddangana'?
- 23 Ya undan waha nangalya' hi ihwanga' i da'yu hinadan binuhul'u ya
hinadan mamalpaligat i ha'on?
- 24 Ya undan waday tinigoyuh numbahula'
Di'et wada ya imbagayu ot donglo' nan itugunyu.
- 25 Nan panugun di ohan tagun maphod di pangatna ya mahkit hi e
pangngolan.
Mu adi athidih nadan ibagabagayu te ma'id ha hilbina te agge
immannung.
- 26 Wa nin eh'an alyonyu on pa'addonglo' nadan itugunyu hinan athinan
hay punnomnomyu ya ma'id ha hunung nadan ib'ibagga' an gapu
ta athitun nunhiglay punligata'.
- 27 Matigoh nan pangatyun ha'on an umat ayuh nadan tatagun
ihbutday napuhig.
Ya mabalin mahan bo neen pumpihhuwanyuy ibbayu.
- 28 Ot hay dawato' ya pa'tiggonyu tun a'at'u.
Ot adi mabalin hi ilaylayahhan da'yun ha'on.
- 29 Ot hanat idinongyun mangibagabaga hi manu'e ya numbahula' ta wan
abulutonyun ta'on on athitu ya nanongnay amaphod di pangat'u.
- 30 Umman adiya' ma'layyah.
Ya undan alyonyu on agge' innilay maphod ya nalawa?
- 7** 1 Ot inayun Job an alyon di,
Hay nitaguwan di taguh tun luta ya naligat an umat hi punligatan
nadan e mi'bo'bo'la.
- 2 Ya umat hinan himbut an hahaddonay ahdomana ta mun'ible.
Ya umat boh nan mi'bo'bo'la an hihimlonan dawawaon nan bino'lana.
- 3 Ot hituwe pibo han nitaguwa' an ma'id ha hunungna te ahodohodom
tayya on hiyah tuwey holholtapo'.
- 4 Te wa'et bumbummaktada' ya aptuwa' hi abigatana te bumalibalina'
ta ingganah mabigat.
- 5 Te nabigihan ya munnonona hantudan dakol an poghah adol'u.
- 6 Ta agagga mo tee ya mapogpog di nitaguwa' an umat hinan
nihikitan an pa'an hi ma'abol an mibaninangngadan an mipa'an ta
napogpog'e ya ma'id mo.

Hay Lilin Job I Apu Dios

- 7 Alyon Job i Apu Dios di,
 Hanat adim linglingon an hay nitaguwa' ya umat hi yahyah.
 Ta ma'id ha amlong'u te nagayyuh di nitaguwa'.
- 8 Ta manuh ad uwani te tigtiggonan mu adi madne ya adiya' mo tigon
 te mateya'.
- 9 Te hay tagu ya nate'e ya adi mo mabalin hi mibangngad.
 Ta umat hinan bugut an na'umah'e ya ma'id mo.
- 10 Ya ma'id mo ha alyon hi umanamut hi baleda ta ta'on on hanadan
 nangin'innilan hiya ya lo'tat ya linglingonda.
- 11 Ta hiyah tuwe nan munliliya' an adi namaag ya dimminonga' te
 mahapul an ibaga' te nunhiglay boholu ya hakit di nomnom'u.
- 12 Ya undan umata' hinan atatakut an animal hinan baybay ta gahin
 ona' ipaguwalya i he'a.
- 13 Ta wa'et alyo' hi malo'a' ta alina ni' ya malinglingling tudan punligata'
 14 ya onnot boh on kinimit'u'e on dakol di umipatakut hi ipatigom ya
 atbohdi nadan ipa'inopmun ha'on.
- 15 Ta hiya nan udu'dulnaot attog di hoklona' ta mateya' mu hanan eya'
 munholholtap.
- 16 Te adi' mo pohdon an mi'tagu te immengleya' hi nitaguwa'.
 Ya udu'dulnay taynana' attog ta ukoda' te ma'id damdama tee ha
 hilbin di nitaguwa'.
- 17 Ya undan nganne ami ihyan tatagu i he'a ta pa'annomnomon da'mi.
- 18 Ta hahalipodpodon da'mi hi amawimawi"it on pinatna da'mih
 adanidani.
- 19 Daan mo ta taynana' ni' ta ukoda' i ha na'omtang.
- 20 Te undan nganne ahan nan numbahula' i he'a Apu Dios ta ha'on di
 pinto'muh paligatom?
 Undan ahan ha'on di mangdat hi inomnomam?
- 21 Onha waday numbahula' ot undan adi mabalin hi pakawanona' te
 agagga mo tee ya mateya' ot ta'on moh on eya' hama'on ya ona'
 dan bo wada.

Hanan Namangulun Imbagan Bildad I Job

- 8 ¹ Hidin indinong Job an humapit ya alyon nan oha bon ibbanan hi
 Bildad an tinanud Suah di,
² On nagibbuh mo hanadan ma'id ha hunungnan hapi'hapitom?
³ Undan mabalin ihya hi pumbalinon nan ongal di abalanan Dios
 nan nipto' hi nibahho?
⁴ Hanadan imbabalem ya ma'id ha bahhonan numbahulda ta hiya nan
 dinusan Apu Dios dida.

- 5 Mu ta'on on athidi ya mumpahpahmo"ah nan ongal di abalinanan Dios ta boddangan da'a.
- 6 Te hi'on immannung an nipto' di pangatmu ya nundadaan mangipabangngad hinan maphod tuwalin a'at di pamilyam.
- 7 Ya hanan kinadanganmu handi ya adi mipaddung hinan kinadangan an idatna.
- 8 Ya daan mo ta adalom nadan tugun handidan a'ammod.
- 9 Te hay tagu ya dakol di adina ma'awatan ya na'omtang ya abuh han pi'taguwanah tun luta an umat hinan a"o an nala"uh'e ya ma"i mo.
- 10 Ya dadiyen tugun an inadal ta'u i handidan a'ammod ya itudduwan dita'uh nadan nipto' hi aton.
- 11 Adi mabalin an dumudduke nadan hagagga^b hinan adi munlilinging te mateda hi'on adi malitingan.
- 12 Adida umat hinan udum an holo' an hiyah diyen mataguda.
- 13 Ot athidiy ma'at hinan tagu an lininglingnah Apu Dios an ma"i ahan ha namnamaonah maphod hi ma'at i hiya.
- 14 Te nundinol hinadan nalakan mapa"ih ta paddungnay e nihi"ug i ha balen di kakawwa.
- 15 Ya nundinolanay kinadanganay mu onnot on ma"i ha abalinan nan kinadanganan mangihwang i hiya.
- 16 Ta umat i ha nitanom an nadanuman'e on ahi pinumtang ya mapmaphod nan nitanom.
- 17 Ya hanan lamutna ya nun'ihamad an nili'mut hinadan batu.
- 18 Mu wa'et naba'gut ya lo'tat ya malingling an hiya din nitanom ni' hidi.
- 19 Ot nomnomnomom an athidiy apogpogan di nitaguwan di ohan tagu an umat i diyen holo' an hidiyey pogpog di pi'yamlongana ta lo'tat ya nat'on di humango i diyen himmangawana ni'.
- 20 Hanadan mangun'unud i Apu Dios ya boddangana dida mu hanadan adi maphod di pangatda ya iwalongna dida.
- 21 Ot he"a Job ya mabalin an pa'amlongon da'a ta wan it'itkukmuy amlongmu.
- 22 Mu hanada'en binuhulmu ya ba'bainona ya dadagona dida ya ta'on on nadan nunhituwanda.

Hay Nambal Job I Bildad

- 9 ¹ Alyon Job i Bildad di,
² O, immannung danaen imbagam.
 Mu undan nganney aton di ohan tagu ta mibilang hi ma"i ha bahulna?

^b 8:11 Nan Hagagga onu hanganga ya hidiye nan holo' hinan nalitingan.

- 3 Ya onha waha mi'yahhiyan i Apu Dios ot undan abalinanan tobalon di ta'on ni'moh on ohah nadan linibun mahmahan Apu Dios i hiya.
- 4 Te hi Apu Dios ya na'ala"ing ya ongal di abalinana.
Ta ma"i'd ha taguh abalinanan mi'hangga i hiya.
- 5 Ya gapuh bungotna ya abalinana bo an iwagot nadan billid hinan hin'omtang ta palpaliwan di tatagu ya mun'a'agdeda.
- 6 Te hiya ya abalinana an mangiwagot hitun luta ta ta'on on nadan nigopnadana ya ma'ihalda.
- 7 Ya mabalin bon ibaganah nan algo ta adi humawwang ya nadan bittuwon ta adida dumilag.
- 8 Ya hiya ya abuh di nunlumuh ad lagud ya hiya boy waday abalinana an mangipadinong hinadan dalluyun hinan baybay.
- 9 Ya hiya boy nunlumuh nadan na'amu"amung an bittuwon an umat hinadan ma'alih bear an wah nangappit hi hudo' di ad lagud ya nadan wah gawwana an ma'alih orion ya nan ma'alih pleyades ya hanadan bittuwon an wah nangappit hi muyyad di ad lagud.
- 10 Ya dakol di at'atonan nakaskasda'aw ta ma"i'd ha pa'abbilang hinadan milagron at'atona.
- 11 Ya ta'on tuwalih on mala"uh hinan awada' ya adiya' pa'attigon hiya.
- 12 Ta hinan pamangngadanah nitaguwan di ohan tagu ya ma"i'd ha mangipagol i hiya.
Ya ma"i'd ha taguh abalinanan alyon i hiya di, Nganne mahan hinaen atom?
- 13 Ya hi Apu Dios ya bimmungot'e ya nunhigla ta ta'on on nadan atatakut an wah nan baybay an e mangipatnan bumoddang hinan ibbada an nungngadan hi Rahab ya gumi'ona dida.
- 14 Ot undan nganneya' ihya an e mi'hungngil ya mangibagah nadan pohdo' an ibagan hiya?
- 15 Ona' ot eh'a on mumpahpahmo' i hiya an ta'on on alyon hi ma"i'd ha innila' hi numbahula' i hiya.
- 16 Te ta'on damdama boh on alyon hi ipa'ayag'u ta umali ya innila' an adina igongahan nan ibaga'.
- 17 Ya mabalin bon ipa'alinalay puwo' ta mamaonay punligata' an ta'on nimpeh on ma"i'd ha innila' hi numbahula'.
- 18 Ya ma"i'd bahan ha alyona hi manghanona nadan punligata' te onnot on pun'udmana ta nunhigla tayyan maligatana'.
- 19 Ot onha hay abalinan di punhahapitan ya ma"i'd ha pa"abak hinan ongal an abalinana.
Ya onha hay nipto' an pangipanuh hinadan mihahapit di punhahapitan ya nganne ihya ha mabalin hi mangipa'ayag i hiya.
- 20 Ta'on on alyon hi ma"i'd ha bahul'u nimpe ya mabalin an tun hapito' ya ibaganan numbahula'.

- 21 Te ta'on teeh on alyon hi ma'id ha numbahula' ya nangamung attog di ma'at i ha'on te undan damdama waha hilbi' an tagu.
- 22 Hay panigo' ya numpaddung an dadagona nadan numbahul onu agge numbahul.
- 23 Ya ngihngihilana hi'on pamaag ya nate onu maligligatan nan tagu an ta'on on ma'id ha bahulna.
- 24 Ya an namin di ma'ma'at hitun luta ya niyukod hinadan adi maphod di pangatda.
Ya hinandiyanay punnomnom ya panigon nadan mangihahapit ta mihallay pangipanuhdah nadan mihahapit.
Ya onha bokon hiyay nangat i datuwe ot nganne moy udum.
- 25 Hantun pi'taguwa' hitun luta ya ay puwo' an mange mu ma'id ha alyon hi deen maphod ni'bo han na'at te on ligat hi abigabigat.
- 26 Ya umat boh nan ma'awiging an bangka ya nan agila an mahahwiit ya ena hinikmat nan animal an anona.
- 27 Ot alyo'e hi linglingo' nadan lili' ta ipatigo' an malinggopa'
- 28 ya itakut'un alina boh udmana tun punholholtapa'.
Te innila' an hay panigona damdaman ha'on ya numbahula'.
- 29 Ot nganne damdamay hilbinah eya' numanomnom hi ato'.
- 30 Ta ta'on hi ipaddung'u nan bahul'u hi lugit ta sabuna' ya inulaha' ya ma'id damdama ha hilbina
- 31 te paddungnay itulduna' i Apu Dios hinan tupa' ta ta'on on nan lubung'u ya onha mabalin ot ibaina' an umat hi pangibain di ohan hi ibba i ha'on.
- 32 Mu hi Apu Dios ya adi umat hi tagu an gahin on hinan punhahapitan hi mihahapit di emi punhapitan.
- 33 Mu undan waha mabalin hi mibattan i da'min duwa ta mangiyuhuh hi'on nganney nibahhon da'min duwa.
- 34 Athidi'e nin di ma'at ya alinaot ya idinong Apu Dios an mangdat hitudan nunhigla tayyan punholholtapa'.
- 35 Ya wan mabalin an adiya' tumakut an mi'hapit i hiya.
Mu ad uwani ya ma'id ha tulid'un mangibagah nadan pohdo' an ibagan hiya.
- 10** ¹ Alyon bon Job di, Umman tayya immengleya' hitun athitun nitaguwa'.
- Ot aga'e ta ibaga' ot udot nadan lili' an gapuh hakit di nomnom'u.
- 2 Ta alyo' i Apu Dios di, Adi namaag ya dinusaa' mu ta ibagam nan numbahula'.
- 3 Te tanganu onmu pun'amlongan an mamalpaligat i ha'on an limmum?
Udu'duldaot bo nadan adi maphod di pangatda te pa'amlongom dida.
- 4 Undan hay panigom ya umat hi panigomin tatagu?

- 5 Ya undan ho'dod di pi'taguwam an umat i da'min tatagu?
 6 Tanganu on gahin nayya hi'on pa'abbudham di numbahula'
 7 an ta'on on innilam an ma'id ha bahul'u?
 Ya innilam bon ma'id ha mabalin hi mangihwang i ha'on hinan
 ongal an abalinam.
- 8 Ya undan bokon he'ay nangapyah tudan agimangnun di adol'u mu
 ten ad uwani ya he'a boy manadag i ha'on?
 9 Ya nomnomom an pito' di iniphodmuh tun adol'u.
 Ya undan pabanggadona' ot boh nan pito' an nalpuwa'?
- 10 Ya he'ay nunlumu i ha'on ot pa'ongngalona' hi putun ina.
 11 Ot iphodmu nadan tunggal ya ulat ya lamoh tun adol'u ot ahim
 libbutan hi up'up.
- 12 Ot idattana' hi yahyah'u ta mataguwa' ya nali'na' di pamhodmu ya
 pangipapto'mu i ha'on.
- 13 Mu innila' an datuwen inatmun ha'on ya hiyay ninomnommu
 tuwalin aton.
- 14 Ya tigtiggom nadan ato' ta numbahula'e ya adiya' pakawanon
 15 ta ona' punholholtapon.
 Mu hanadan maphod an ato' ya ma'id ha hilbinan he'a.
 Ta hiya tayya nan maligatana' ya bumaina' hitun nitaguwa'.
- 16 Ya wa'et mapmaphod di ma'ma'at hinan nitaguwa' ya ay'a layon
 an manganup i ha'on ta pangipatigom an ongal di abalinam an
 manadag i ha'on.
- 17 Ya wadan waday tudduwom hi muntistigun numbahula' ta
 mamammamay bungotmun ha'on.
 Ta pangigadulam an mangipa'alih nadan punholholtapa'.
- 18 Udu'dulnaot boh on aggem inyabulut an niyayyama' onu nateya'ot
 tuwalih din hiyah niyayyama' ta aggeya' tinigoh udum an tatagu.
- 19 Ta innayuna' ot eh'an e inlubu' mu hanan eya' timmagu i ha athitu.
 20 Tuwe mahan mo teen mapogpog tun ho'dod an nitaguwa' ot daan
 mo bahan ta idinongmun mamalpaligat i ha'on ta luminggopa' i
 ha ta'on on ha na'omtang ni'mo.
- 21 Te undan immeya'e moh nan munhihillong an awadan di nunnaud
 an e umukayungan ya undan wa bo ha alyon hi mibangngada'.
- 22 Ya hidi'e ya ma'id ha matigoh patal te nunhiglan munhihillong ya
 ma'id ha pohopohodnahdi.

Nan Namangulun Nambal Sopar I Job

11

¹ Ya timbal Sopar an i Naamat hi Job ot alyonay,
² Mahapul an danaen inali'alim ya waha mambal.

Te bokon hanan dinakol di hapiton di ohan taguy panginnilaan an
 ma'id ha bahulna.

- 3 Ya undan agam'eh hapit ya duminong amin humapit i he'a.
Mu adi mabalin te mahapul an pahiwon da'ah nadan adi maphod an ibagam i Apu Dios.
- 4 Ya wan alyom on nipto' nan punnomnommu an alyom hi ma'id ha innilam hi numbahulam i Apu Dios.
- 5 Onha mabalin ot pohdo' an humapit hi Apu Dios ta ibagana nadan adina pohdon i he'a.
- 6 Ya ipa'innilana nadan adi ma'awatan di tagun la'ingna ya abalinana.
Ta donglom'e ya onha ot kulang danaen dusam hi'on itigonah nadan numbahulam.
- 7 Ya undan abalinam an innilaon nan a'at di la'ing Apu Dios ya nan ongal an abalinana?
- 8 Hanan la'ing onu abalinan Apu Dios ya adi malukud te intagtagena mu hay tinagen di ad lagud ya indaldallomna mu hay dinallom nan awadan di numpun'ate.
- 9 Ya inyong'ongalna mu hay inongal tun luta ya imbilbilogna mu hay binillog nan baybay.
- 10 Ya hi'on alyonay tiliwon da'a ta ipabalud da'a ya inye da'ah nan punhahapitan ot ma'id ha taguh abalinanan ipagol hidiyen ena aton.
- 11 Ya innilana nadan tatagun mangmangngat hi adi maphod ya adina linglingon nan at'attonda.
- 12 Nan inlum di atap an dongki ya agge naligat hi ayumon mu hay naligat ya hay e puntudduwan hinan paddungnay ma'id ha nomnomnan tagu.
- 13 Ot hay ibaga' i he'a ya iyohham ot eh'ay pangulugmun Apu Dios ya numpahpahmo'an hiya.
- 14 Ya nuntutuyu'ah nadan numbahulam ya indinongyun hina'amman mangat hi adi maphod.
- 15 Ta ma'id ha ibainmuh udum hi algo ya atbohadin ma'id ha nganneh diyeh itakutmu.
- 16 Ot datuwen holholtapom ya ma'id ha bahhonan malingling an umat hinan liting hinan wangwang an nala'uh.
- 17 Ta lo'tat ya pumatal tun munhihillong an nitaguwam ta umat hinan mun'awiwi'it onu umat hinan pottapottang hinan tongan di algo.
- 18 Ta mabalin mohpen madinol'a ya namnamaom an waday maphod an ma'at te hi Apu Dios ya ipapto' da'a ta malinggop mo ayay pi'taguwam.
- 19 Ta mabalin mohpen malinggop hi em alo'an te ma'id ha iyaguhmu.
Ya mabalin an dakolda mohpey mumpaboddang i he'a.
- 20 Mu hanada'en tatagun adi maphod di pangatda ya adida namnamaon an mihwangda te hay hadhaddonda ya hay atayanda.

Hay Nambal Job I Sopar

- 12 ¹ Ot Alyon Job di,
² Manu te nala'ing ayu nayya te himmapit ayu'e on donglon da'yuh tatagu.
 Onha nin ha mate ayu ot wan ma"id ha udum hi umat i da'yu.
³ Mu ha'on ya umata' bo damdama i da'yu an waday nomnom'u ta adiyu alyon hi ma"id ha innila'.
 Ya undan waha agge nanginnila i danaen inali'aliyu.
⁴ Numbalina' mo tayya hi ngihngihilan nadan ibba' an ta'on on maphod di pangat'u ya ma"id ha bahul'u.
 Mu hidin aggeya' ni' nunligat ya wa'et mundasala' on tobalon Apu Dios di dasal'u.
⁵ Mu gapu ta malinggopda ya pihulonda nadan maligligatan.
 Ta onha ningutbil nan ibbadah nan opang ot ituldundaot ta magah.
⁶ Ya hanada'en mumpangako ya nadan mangmangngat hi umipabungot i Apu Dios an hay abalinanday pumbalinondah diosda ya diday malinggop di nitaguwanda.
⁷ Mu hi'on pinhodyun ma'awatan di a'at di nitaguwan ya nomnomnomonyu nadan animal ya nadan hamuti ot waday ma'adalyuh nan a'atda.
⁸ Ya atbohdi nadan mungkaddapan hitun luta ya nadan wah nan baybay an waday ma'adalyun dida.
⁹ Te an naminda ya innilada an hi Apu Dios di nunlumun dida.
¹⁰ Ya hiyay nangdon hi nitaguwan di an namin an limmuna an ta'on on hay tagu.
¹¹ Ya hiyay nangapyah inga ta pangngol hinan ibagadan immannung onu nihalla.
 Ya atbohdi nan dila ta panamtam hi makan.
¹² Hanadan nanomnoman ya nadan na'amamma ya innilada nan maphod ya nan nalawa.
¹³ Mu ta'on on athidi ya ma"id ha nipaddungan di la'ing ya abalinan Apu Dios.
¹⁴ Te onha waha dadagona ot ma"id ha taguh abalinanan ipaphod.
 Ya atbohdi hi'on waday ibaludna an ma"id ha taguh abalinanan mangilubus.
¹⁵ Ya onha adi ipa'alín Apu Dios di udan ot mamaganan tun luta.
 Ya onha pohdonan lobngon tun luta ot ipa'alínay nunhiglan udan.
¹⁶ Hi Apu Dios ya ongal di abalinana an mangat hinan pohdonan aton.
 Ot innilanay atonah nadan nala'ing an huma'ul ya nada attog an naha'ul.
¹⁷ Ya abalinanan pumbalinon nadan nala'ing an mun'ap'apu hi ma"id ha innilada.

- 18 Ya abalinana bon aanon nadan patul hinan sa'adda ya numbalinona didah himbut.
- 19 Ya abalinanan ipa'aan nadan padi hinan punhilbiyanda.
Ya abalinana bon pogpogon di abalinan di ap'apu an ta'on on nadney nun'ap'apuwanda.
- 20 Ya abalinana bon pumbalinon nadan nala'ing an muntugun hi ma"i'd ha innilada an ta'on on diday piyalon di tatagu.
Ya abalinana bon ma"idon di la'ing nadan nun'anomnoman an a'amamma.
- 21 Ya abalinana bon padngolan nadan ap'apu.
Ya ta'on on hanadan nundongol an a'ap'apu ya abalinanan aanon di abalinanda.
- 22 Ya abalinanan papatalon di munhihillong an ta'on on hinan munhihillong an awadan di numpun'ate.
- 23 Ya abalinana bon pakadangyanon di ohan boble ta mundongol.
Mu abalinana bon dadagon ta mumbalin hi ma'ma"idan.
Ya abalinana bon padakolon di tataguh nan ohan boble on ahina bo inwakat dida.
- 24 Ya abalinana bon pa"ihon di punnomnom nadan ap'apuh tun luta ya inwalongna dida ta aggeda innilay atonda ta eda humanawhawwangan.
- 25 Ta ayda napilok an umanap'apu'apda ya ayda nabutong an mundukkingan.

Hay Inhingil Job Hinadan Ibbana

- 13** ¹ Alyon bon Job hinadan ibbana di,
Danaen imbagabagayu ya tinannigo' ya dingdingngol'u tuwali ot ma'awata' an namin danae.
- 2 Ta adiyu alyon hi ma"i'd ha in'innila'.
Te nadan innilayu ya innila' bo damdama.
- 3 Mu hay pohdo' ya nan ongal di abalinanan Dios di pangibaga' ta hiyay mambal hinadan pohdo' an ibaga i hiya.
- 4 Te da'yu'e nee ya dakol di ibagabagayun agge immannung an a'at'u ya adiyu ma'awatan tun ma'ma'at i ha'on.
Ta umat ayuh nan ma"i'd ha innilanan doktor an nat'on di idatnan agah hinan mundogoh ta hiya nan adi ma'agahan.
- 5 Udu'dulnaot eh'ay pamaag ya dimminong ayu te nan nanomnoman an tagu ya adina pamaag hi hapit hi'on waday adina ma'awatan.
- 6 Ot duminong ayu'e tuwali ta donglonyu tun ibaga' te immannung an waday lili'.
- 7 Wan hay punnomnomyu ya ita'dogyuh Apu Dios mu hay immannung ya layah nadan imbagabagayun ipabahulyun ha'on.

- 8 Ya undan binayadan da'yun Apu Dios ta ita'dogyu hiya.
- 9 Ya on immannung an humalyaon da'yu'en Apu Dios ya ma'id ha matigonah numbahulanyu?
Hay tagu ya mabalin an ilaylayahhanyu mu adi mabalin hi ilaylayahhanyuh Apu Dios.
- 10 Ya ta'on hi adiyu ibaga nan nibahhon puntistiguyu ya innila' an ihingal da'yu damdama i Apu Dios.
- 11 Ot undan adi ayu tumakut hinan ongal an abalinana?
- 12 Danaen ibagabagayu ya umat hi dapul an ma'id ha hilbina. Ya umatda boh nan pito' an banga an hi kittang on napa'ih.
- 13 Duminong ayu'e ta ha'on di humapit.
Ta ukoda' hi'on waday ma'at i ha'on.
- 14 Te ha'on ya adiya' tumakut hi'on nganney ma'at i ha'on.
- 15 Ot patayona'e tuwali i Apu Dios ya undan nganne damdamay ato' an hiyay kulugo'.
Mu mahapul an ibaga' damdama nadan pohdo' an ibaga i hiya.
- 16 Ta alinaot ahan ya nan e' pi'itobbalan i hiyay ihwanga' te hanadan adi maphod di pangatda ya adi mabalin hi mihaggondan Apu Dios.
- 17 Ot duminong ayu'e ta igongahanyu tun ibaga'.
- 18 Nomnomnomonyu an ha'on ya indadaan'u nadan pambal'u.
Te madinola' an ma'id ha bahul'u.
- 19 On wadan da'yuy mangibaga hi agge immannung tudan ibaga'?
Ta hi'on waday mangibaga hi nibahhowa' ya ta'omman ya dindinonga' ya ta'on boh ona' mate.

Hay Lilin Job I Apu Dios

- 20 Ot alyon Job di, Apu Dios hi'on tobalom nan duwan dawato' i he'a ya ibaga' an namin i he'a an ma'id ha ipa'e'.
- 21 Ot hay dawato' ya daan mo bahan ta idinongmun mamalpaligat ya manattatakut i ha'on.
- 22 Ya daan mo ta humapit'an ha'on ta tobalo' onu ibaga' nadan pohdo' an ibaga ta tobalom.
- 23 Ta ibagam nadan ina'inat'un adi maphod an numbahula' i he'a.
- 24 Ta adiya' bahan iwalong.
Ya adiya' ibilang hi binuhulmu.
- 25 Te undan nganne hanan em panattatakutan i ha'on yaden umata' tee i ha namaganan an tubu onu dagami an nalakan miyaddib.
- 26 Dakol nayyay intudo'muh ipabahulmun ha'on an ta'on on handidan inat'uh a'unga'.
- 27 Ta paddungnay binangkilingam di huki' ya hahalipatam di pangaya' ya ta'on on hay gattino'.

28 Ta pamaag tee ya umata' hinan nadunut an kayiw an mun'ul'ullen matano'.

Ya umata' boh nan nadunut an luput an an'annon di pappap.

14 ¹ Hay tagu ya niyayyam an nakapuy.
Ya ho'dod han itaguwana mu dakol di punligatana

² an umat hinan habhabung an manu te tumagu ya himmabung mu adi madne ya nakling.

Ya umat boh nan a'o an agaggaon nama'id.

³ Ot undan gahin bahan on toto'lona' ta wa'e ha nibahhawa' on dinusaa'.

⁴ Ya undan waha taguh ma'id ha ibahhawana?

⁵ Ya on tuwali giggintudmuy tawon onu bulan hi pi'taguwan di taguh tun luta.

Ta ma'id ha taguh abalinanan udman di tawon hi pi'taguwana.

⁶ Ot daan mo bahan ta taynam ni' ta mun'ible i ha na'omtang.

Ta umat hinan e ni'ibo'la an mun'ible hi'on nalpah di tamuna.

⁷ Udu'dul bo nan kayiw te ta'on on nalngoh ya namnamaon an humaping ya immongngal bo.

⁸ Ya ta'on on madunut nan tungodna mu hanan lamutna ya nanongnan wah ad dalom.

⁹ Ya uggan'e mahnong ya humaping.

Ya hanan ihapingna ya umat damdamah nan pi'ittanom.

¹⁰ Mu hay tagu ya wa'et nate ya hidiyey napogpogan di bikahna ya nitaguwana.

¹¹ An umat hinan liting hinan wa'el onu hinan lobong an matdu' hinan ma"ugoh.

¹² Ta athidiy tagu an nate'e mo ya adi mabalin hi bumangon bo an ta'on on mapogpog di ad lagud ya adi mabalin hi tumagu nan nate.

¹³ Te onha mabalin ya dawato' an eya' ni' ilubu' hinan lubu'an nadan numpun'ate ya impapto'a' hidi.

Ya gintudmu nan algo an iha"ada' hidi ta na'aan'e mohpey bungotmu ya ninomnoma' bahan i he"a.

¹⁴ Te undan nate'ey tagu ya undan mabalin ta tumagu bo?

Mu ta'on on athidi ya udu'dulnay anusa' hituwen holholtapo' ot lo'tat man attog ya napogpog.

¹⁵ Ot pinhodmu'en tigona' an limmum ya ayagana' ta tobalo' nadan ibagam.

¹⁶ Ya inhamadmu mohpen mangipapto' i ha'on ta bokon mo hanadan ibahhawa' di titiggom.

¹⁷ Ya linglingom mon namin nadan numbahula'.

¹⁸ Hanan billid ya ta'on on na'tagge ya magde ya umat boh nan ongal an batu an mapulig.

- 19 Ya ta'on on nadan batuh nan wangwang ya iyanud di liting ya atbohdihi nan luta an mabulubulda hi'on imminolwang.
Ta athidi bon abalinam an ma'idon di dinolmi.
- 20 Ya abalinam an dadagon di nitaguwanmi ta binaliwam di a'atmi ya e da'mi inlubu' ta hidiyey pogpog di nitaguwanmi.
- 21 Ta ta'on on mundongol di imbabalemi ya ma'id amin mi'yam'amlong ya ta'on boh on mibabainda ya aggemi mo innila.
- 22 Ta ammuna nan holholtaponmi an li'li'naonmi ta umukayungan ami.

Hay Himmapihan Bon Elipas

- 15** ¹Indani ya inalin Elipas an i Teman i Job di,
² Alyom hi nanomnoman'a mu tanganu on athinay panapitmu an ma'id ha hunung di hapitom?
- ³ Udu'dulnay idinongmun humapihapit te ma'id ha iboddang danaen ibagabagam.
- ⁴ Ya tanganu on ay ma'id ha takutmun Apu Dios ya ma'id ha pundayawmun hiya?
- ⁵ Te hanan hapitom ya ipa'innilana nan adi maphod an a'atmu.
Ya handiyam di numbahulam hinan panapitmu.
- ⁶ Ma'id ha imbaga' hi numbahul'a mu hanan to'om di nangiba'ag hi a'atmu.
- ⁷ Ya hanan punhapihhapitmu ya ay hanan wada'a tuwalih din kanaman ot ahi mawada nadan billid.
- ⁸ Ya undan wada'a an ni'idngol hinan ninomnom Apu Dios an aton?
Ya undan inohhaam di la'ing.
- ⁹ Mu undan nganneda ihya nadan innilam ya na'awatam an aggemi innila ya aggemi na'awatan?
- ¹⁰ Inadalmi nadan innilamih nadan nun'a'ubanan ya nun'anomnoman an ong'ongngal mu hi amam.
- ¹¹ Ma'uley panapit Apu Dios i he'a ot undan nganne boy ohah ibagam?
- ¹² Ya tanganun'a bumubbungot ya athina nayakan matadom di panpannigom i da'mi?
- ¹³ Ya tanganu on hi Apu Dios di pangiboholam ta athinay pangalim i hiya?
- ¹⁴ Undan waha taguh imbilang Apu Dios hi maphod?
- ¹⁵ Hanada ni'mon a'anghel hi ad abunyan an munhilbin hiya ot ma'id ha dinolnan dida
- ¹⁶ ya namama mahan moh tagu an nalakan mumbahul.
Te nan bahul ya umat hi liting an nalakah e ta'u pangukmunan.
- ¹⁷ Ot donglom'e ta ibaga' dohah nadan tinannigo' ya dingngodingngol'u
- ¹⁸ an datuwe nadan inadal'uh nadan nun'anomnoman an dingngolda damdamah nadan a'ammomma

- 19 an dida din nangdatan Apu Dios hinan numboblayanda hidin ma'id ni' ha udum hi numboblehdi.
- 20 Ot datuwe nadan dingngol'u an nan tagun adi maphod di pangatna an umat hi paligatonay ibbana ya munholholtap ta ingganah mate.
- 21 Ya dakol di mipanomnom i hiyan umipatakut.
Ya ta'on on malinggop ya iyaguhna an ay waha manggop hi balena.
- 22 Ya tumakut bon umeh nan munhihillong te iyaguhnan alinah waday mamaten hiya.
- 23 Te innilanan agagga moy atayana ya alina ya anon di gayang di adolna.
- 24 Ta tumattakut ya minonomnoman an umat i ha patul an nundadaan an e mi'gubat hinadan tuwen mangubat i hiya.
- 25 Ya manu'e hi athidiy ma'ma'at i hiya ya kinalitna nan ongal di abalinanan Dios.
- 26 Ta pohdonan mi'hangga i hiya an umat i ha tindalun nunhahapiyo ta e mi'gubat.
- 27 Hanan adi maphod di pangatnan tagu ya ta'on on kadangyan ya maphod di nangadolna
- 28 mu udum hi algo ya e mumbobleh nan nadadag an boble ya e miha"ad hinan nabao ya napa"ih an bale.
- 29 Ya lo'tat ya mapuh di kinadangyana ta ma"i'd ha abalinana.
- 30 Ya adi mibahhoy atayana ta umat i ha kayiw an nalngoh'e ya mitungu ta ingganah magbu nadan hapangna.
Ta ammuna ha panapudan Apu Dios i hiya ya miyaddib.
- 31 Ot hanat adi mundinol hi kinadangyana te ma"i'd ha hilbinah udum hi algo te ma"i'd ha magun'udna.
- 32 Ta ta'on moh on agge ni' nadatngan di atayana ya mate ta umat hinan hapang di kayiw an inayun nadan tubunan makling.
- 33 Ya umat boh nadan greyp an mun'a'agah di bungana an ta'on on aggeda ni' nalum.
Ya umat boh nadan olibo an madluh di habungna.
- 34 Te hanadan adi umunud i Apu Dios ya ma"i'd ha holagda.
Ya hanadan mun'aphod an baleda an nalpuh nadan hina'ulda ya inakoda ya maghobda.
- 35 Te dida nadan numanomnom an mangat hi adi maphod ta ha'ulonday ibbada.

Hay Imbagan Job Hi A'at Nadan Ibbana

- 16** ¹ Alyon Job di,
² Hay punnomnomyu nayya ya mipa'amlonga' i danaen inali'aliyu mu umman onyu pun'udman tun punligata'.

Ya dingngodingngol'un namin danae tuwali.

3 Ammunaot eh'a ta adi ayu humapihapit te ma"i'd ha hilbin danaen ibagabagayu.

4 Daan'e ta da'yuy na'atan datuwen na'at i ha"on ta danaen imbagabagayun ha"on di ibaga' i da'yu on nunwigwigiwiga' hi'on nganney li'nayu.

5 Mu onha ha"on ot hanadan mangipabikah i da'yuy ibaga' ta mipa'amlong ayu ta wan mawaday dinolyu.

6 Mu ta'on damdamah ona' humapihapit onu dindinnongan ya adi damdama tee ma'aan tun ligato' an holholtapo' di hakitna.

7 Ot mundasal hi Job an alyonay, Apu Dios, immengleya' mo tayyan munligligat ya dinadagmu bo udot an namin nan pamilya'.

8 Ya he"ay nangdat ituwen ligato' ta na'appiguta' mo tayya.

Ta hiya nan alyon di tagaguy hituwe anuy atiganan na'abahulana'.

9 Nunhigla naysay bungot Apu Dios i ha"on ta ay munggayotgot i ha"on.

Ta hay punli'na' ya ay matadom di panigona i ha"on.

10 Ya ta'on on hanadan tatagu ya ahiwawana' ta wa'e on inam'amungana' ta panadngolana' on nginihngihilana'.

On nuntampu'a' ta ba'bainona' i dida.

11 Mu innila' an hi Apu Dios di nangiyabulut ta adi maphod di pangat nadan tatagu i ha"on.

12 Handi ya malmallinggopa' mu hi ad uwani ya aya' hingkol i Apu Dios ot itulduna' ot ahiya' mohpe pata'dogon ta ha"on di panpannaonda.

13 Ta ma"i'd ha homo'nan ha"on an paddungnay impapanaa' hinadan nala'ing an pumana ta nunhinawwang nadan panah adolu' ot umayuh di apgu' hinan luta.

14 Ta agagga tayya on hinugatana' an umat hi pangat di ohan tindaluh nan binuhulnay atonan ha"on.

15 Ta ma"i'd mo tayya ha bikah'u ta nunlubunga' hi langgut ot umaliya' teen um'umbun hitun awadan di dapul.

16 Ta bimmolah^c tayyay angah'un kimmogakoga ya lumatunnu' di mata'.

17 Mu ma"i'd atog ha bimmungota' ya maphod di nundasala'.

18 Ot hanat adi matabbunan nan immayuh an dala' hitun luta ta hidiyey mangipa'innilah tun na'at i ha"on.

19 Mu ta'on on athidi ya madinola' an waday mangita'dog i ha"on hi ad abunyan.

20 Ot ta'on on inwalonga' hinadan ibba' mu wadah Apu Dios an pumpahpahmo'a' ta boddangana' i hiya.

^c 16:16 Nan bimmolah ya hidiye nan red hi English.

21 Mu pohdo' an waha mangita'dog i ha'on i Apu Dios an umat hi pangita'dog di ohan taguh nan ibbana.

22 Te innila' teen adi madne ya mateya' ya ma'id mo ha alyon hi tumaguwa' bo.

17 ¹Ma'id mahan mo tee ha bikah'u te adi madne ya mapogpog di nitaguwa'.

² Mu lini'uba' damdamah tudan tatagun nunhiglay panildilahda.

³ Ot mundasal boh Job an alyonay, Apu Dios, hanat he'ay ukod an mangita'dog i ha'on ta iyuhuhmun ma'id ha bahul'u.

Te ma'id ha udum hi innila' hi mangita'dog i ha'on.

⁴ Te paddungnay hinandiyam di punnomnom tudan ibba' ta adida ahan ma'awatan di ibaga'.

Ot nan ninomnomdan aton i ha'on ya adim iyabulut.

⁵ Hay tagu ya mabalin an ihukkatnay ibbanah kinadangyan mu hay munholtap i diyen atona ya nadan imbabalena.

⁶ Mu he'a Apu Dios di nangiyabulut an ngihngihilana' hi tatagu on nuntukpaanday angah'u.

⁷ Ta teen limmatunnu' di mata' an kimogakoga.

Ya ay mo teeh pating hatun adol'u.

⁸ Ta hanada'en mangalih maphod di a'atda ya mano'oldan manigon ha'on.

Te alyonday manu'e anuh immata' hitu ya ma'id anu ha dinol'un he'a Apu Dios.

⁹ Mu ta'on on athidi ya hanan tagun mangan'unud i he'a Apu Dios ya iyal'alaman mundinol i he'a.

¹⁰ Ya alyon Job hinadan ibbana di, Da'yu'e ya ta'on on panidwonyu nadan ibagayun ha'on ya ma'id ha ibilang'uh nala'ing i da'yu. ¹¹ Mu ha'on'e tee ya adi madne ya mapogpog di nitaguwa'. Ta ma'id ha hilbin nadan ninanomnom'un aton ya ta'on on nadan pohdo' an ma'at. ¹² Mu da'yu'e neen ibba' ya alyonyuy pumhoda' an paddungnay pumbalinonyu nan munhihillong hi mapatal. Mu ha'on'e ya paddungnay nanongnan wadaa' hinan munhihillong. ¹³ Ot han hadhaddo' ya hay ataya' ya hay e' ilubu'an. Ta umeya' moh nan munnananong an munhihillong. ¹⁴ Ta ma'idda mo nadan pamilya' an ammuna nadan bigih hi nunli'mut hi adol'u. ¹⁵ Ot undan wa mahan mo ha namnamao' i ha athitu? ¹⁶ Ma'id te nilubu'ey tagu ya ta'on on nadan ninanomnomnan aton on ni'ilubu'dan hiya.

Hanan Mi'adwan Himmapatan Bildad

18 ¹Ot alyon nan tinanud Suah an hi Bildad di,

² Daan mo ta duminong'a an humapihapit ta donglom pibo tun ibagami.

- 3 Undan hay panigom i da'mi ya ay ami animal an ma"i'd ha in'innilana?
 4 Umman gapuh bungotmu ya hay adolmuy paligatom.
 Ya undan gapu i he'a ya mahukkatan tun luta onu madlig nadan
 doplah hinan nipabunanda?
 5 Nan adi maphod di pangatnan tagu ya umannung an adi madne ya
 mate an umat hinan hilaw an madop.
 6 Ta munhihillong di nunhituwana.
 7 Ta ta'on on nan nataldong di pundallana ya mihubag.
 Te hanan numanomnom hi adi maphod hi atonah ibbana ya hiyay
 a'atana.
 8 Ta paddungnay ena inha"ad ha tawang ot hiyay makna.
 9 Ya hiya boy nahuluh nan inha"adnan hulu.
 10 Ya atbohadin palpaliwana ya hiyay maknah nan lingon an inihodnah
 nan awon.
 11 Ta pamaag ya nili'won hiyay dakol an umipatakut.
 12 Manu te kadangyan ni' mu ad uwani ya ma'a'agangan.
 Ya dakol di punligatana
 13 an umat hinan doghona an mungngupuh hi up'upna ta pamaag ya
 alulugnin te mun'angpuh di hukina ya ta'lana.
 14 Ta taynana nan balena ta miyeh nan awadan di ap'apun di ate.
 15 Ya pinu'ulanda nan balena.
 16 Ta hidiyen tagu ya mipaddung i ha kayiw an namaganan di adolnah
 ingganah lamutna.
 17 Ta hidiyey apogpogan di nundongolana ta ta'on on hinan boblena ya
 adi uggan mabong'al di ngadana.
 18 Te hi Apu Dios di mangipa'aan i hiyah tun luta ta ipa'enah nan
 munhihillong.
 19 Ya ma"i'd ha hanatna te ma"i'd ha holagna.
 20 Ta hanadan tataguh nangappit hi tuluwan di algo ya ta'on on hi
 nangappit hi alimuhan di algo ya manongngo'dah takutda hi
 pangngolanda i diyen ma'at i hiya.
 21 Ot nan tagun adi maphod di pangatna an aggena innilah Apu Dios
 ya ma"i'd ha bahhonan athidiy ma'at i hiya.

Hanan Mi'anom An Nambal Job

- 19** ¹ Alyon Job di,
² Ngalangalam on adiyu idinong an humapihapit ya ten
 mammamaonyu tun holholtapo'.
 3 Ya ma"i'd damdama nee ha upuh di ipabahulyun ha'on.
 Ya ma"i'd ahan nayya ha bainyun mangibagabagah atathina i ha'on.
 4 Hi'on immannung an numbahula' ot ha'on di ud bahul an bokon
 da'yu.

- 5 Ya undan gapu ta athitun munligata' ya hituwey pangihikkadanyun numbahula'.
Ta hay punnomnomyu ya maphod ayu ya nalawaa'.
- 6 Pinhod'un innilaonyu an hi Apu Dios di nangidat ituwen punligata' an aya' kinnah bitu i hiya ta hiya nan ma'id ha abalina'.
- 7 Ta ta'on on mumpahmo'a' ya ma'id ha bumoddang i ha'on.
- 8 Ya paddungnay inaladanay awo' ta ma'id ha ato' an bumahhel.
Ya paddungna boy inyeya' hinan munhihillong ot taynana' hidi.
- 9 Ot banggadona nadan kinadangan'u.
Ta pihpihullona' moh tatagu.
- 10 Ya teen nunhiglay nanadagnan ha'on ta umata' i ha kayiw an nabuwag ta ma'id mo ha namnamao' an pumhod.
- 11 Ta nunhiglay bungotna i ha'on an paddungnay imbilanga' hi binuhulna.
- 12 Ya paddungnay intuda'nay titindalu ot mangapyadah awondan mangubat i ha'on ot li'ubonda nan nunhituwa'.
- 13 Ot iyadawwinan ha'on nadan i'iba'. Ya ta'on on nadan nanging'innilan ha'on ya adiya' mo hanguton i dida.
- 14 Ta tinaynana' mahan tayyah nadan tulang'u ya lininglinga' hinadan ibba'.
- 15 Ya hanada'en uggan humawwang ni' hinan nunhituwa' ya ta'on on hanadan baal'u ya aya' agge in'innilan dida.
- 16 Ya wa'e ha ipa'at'uh nadan baal'u ya adida unudon an ta'on on mi'bahbahana' i dida ya adiya' donglon.
- 17 Ya adida mihaggon nadan i'iba' i ha'on ya ta'on on hi ahawa' ya mihamuyan i ha'on.
- 18 Ya ta'on on hanadan u'unga ya pihulona' ya ngihngihilana' hi'ona' nawanat.
- 19 Ya atbohdi' nadan imbilang'uh nahamad an ibba' an miluginandan ha'on ta inwalonga' i dida.
- 20 Ta ma'id mo tayya an ma'attigo tudan tungal'u. Ot adi nin mahan mo tee madne ya mateya'.
- 21 Ot da'yun ibba' ya daan mo bahan ta hom'ona' i da'yu te teen palpaligatona' i Apu Dios.
- 22 Ta nganu ona' mamaon an paligligaton hinadan panapityu i ha'on te undan ma'id tatawwa ha homo'yun ha'on?
- 23 Onhandi anu waha mangitudo' hitudan ibagabaga' ta mitudo' i ha malu'ut an puntud'an.
- 24 Onu mikul'it i ha batu onu gumo' ta adi ma'umah.
- 25 Innila' ot matagu nan mangihwang i ha'on ya udum hi algo ya ita'doga' i hiya.

- 26 Ta ta'on on mateya' ta milubu' tun adol'u mu innila' an tigo' damdamah Apu Dios.^d
- 27 Ta aptuwa' hi a'atan diye ot immannung an tigo' ya innilaa' i hiya.
- 28 Mu innila' an numanomnom ayuh atonyu ta pahakitana' ta ipapilityun ibaga an manu'eh athituy ma'ma'at i ha'on ya gapu ta adi maphod di ina'inat'u.
- 29 Mu tanganu on ma'id ha takutyu i Apu Dios an hiya nan munhumalyah udum hi algo ta ma'innilaan hi'on nganney numbahul?
- Ta dusaona nadan numbahul.

Hay Nambal Sopar I Job

- 20** ¹Ot tobalon Sopar nan imbagan Job an alyonay,
²Minomnomana' hinadan imbagabagam ta hiya nan adi mabalin hi dindinnongana'.
- 3 Ya nunhigla nayya nan pangpangallim.
 Mu innila' di pambal'u i danaen imbagabagam.
- 4 Te undan nalinglingmu an nihipun hidin nalmuwan di taguh tun luta
- 5 ya hana'en adi maphod di pangatna ya hin'omtang han pun'am'amlonganan mi'tagu.
- 6 Ta ta'on on nabaktuy punnomnomnah adolna an ay wah ad lagud
- 7 mu lo'tat ya mama'id an ay lugit an mabulu'.
 Ta hanadan nangin'innilan hiya ya alyonday,
 Dana mahan anuy immayana?
- 8 Ya umatboh nan ininop onu nan mipatigo hi'on kinimit an malingling.
- 9 Ta hanadan nangin'innila i hiya ya ta'on on hanadan pamilyana ya ma'id mo ha ugganda tigon i hiya hinan nunhituwana.
- 10 Ya hanadan imbabalena moy mangikaluh nadan kinulukuluknah nadan nun'awotwot.
- 11 Ta ta'on on mabikah ni' mu mate ta mumbalin hi pito'.
- 12 Te pun'amlonganan mangat hinadan adi maphod an adina pohdon an idinong.
- 13 Ta paddungnay mangan hi mahongon makan
- 14 mu mumbalin hi kodot hi putuna.
- 15 Ta gahin di i'utanan namin nadan ina'inana an i'aligan nadan inakona te adi pohdon Apu Dios an minaynayun i hiya dadiye.
- 16 Ta hanadan adi maphod an ina'inatna ya paddungnay ininumnay gitan di ulog ta hidiyey mamaten hiya.

^d 19:26 Isaiah 26:19a; Daniel 12:2

- 17 Ta adina mo tigon nan mahawwalan an mantekan di olibo ya danum di iyukan ya gatas.
- 18 Ta ma'id ha hilbin nadan nablayana ya ingkumilhuwana.
- 19 Te kinulukulukna nadan nun'awotwot.
Ya numpulohnay babale an inyamman di udum an tatagu.
- 20 Te nan na'agum an tagu ya pinhodnan bagiyon an namin an ma'id ha alyonah on ammuna mo.
- 21 Mu lo'tat ya ma'id ha mabati i hiya hi anona te mama'id nan kinadangyana.
- 22 Ta ta'on on alyon hi wadan namin i hiya mu indani ya pamaag ya nunhiglay ligatna an manadag i hiya.
- 23 Ta ta'on on alanan namin nadan pohdona mu gapuh nan nunhiglan bungot Apu Dios i hiya ya paddungnay pa'aliyonay dakol an pana ta mikna i hiya.
- 24 Ta ta'on ona ikiwwangan nadan nahimaan hi gumo' mu tuwe nadan nahimaan hi gombang ta dadiyey mamaten hiya.
- 25 Te humawwang hi bonogna nan pana an miknah alena ya nunhiglay ena tumakutan te mun'ayyuhan di dalana.
- 26 Ya an namin nadan kinadangyana ya mapu'ulan hinan ipa'alín Apu Dios an apuy.
Ya ta'on on nan pamilyana ya mapu'ulanda.
- 27 Onha mabalin ta tistiguwan di ad lagud ya tun luta ot hiya ya na'ababhulan.
- 28 Ta gapuh bungot Apu Dios ya paddungnay ipa'alínay udan ta dumakol di liting ya inyanudnay balena.
- 29 Ta athinay aton Apu Dios hinadan mangmangngat hi adi maphod.

Hay Nambalan Job I Sopar

- 21** ¹ Alyon bon Job di,
² Hanat donglonyu bahan tun ibaga' ta hituwe han mabalin an atonyun mangipa'amlong i ha'on.
- ³ Ot hanat igongahanyu ta indappuh'u'e nan ibaga' ya ahiya' mohpe ngihngihilan onu pihulon.
- ⁴ Te hay punliliya' ya bokon hay tagu te hi Apu Dios.
Ta hiya nan nunhiglay bohól'u te ayna adi dongdonglon di ibaga'.
- ⁵ Te onha tuwali ot ta'on on ammuna nan panigoyun ha'on ya masda'aw ayu.
- ⁶ Te ha'on ni'mo tee ot nomnomnomo'e tun ma'ma'at i ha'on ya gumayonggonga' hi takut'u.
- ⁷ Te tanganu nin on hanadan tatagun adi maphod di pangatda ya nanongnan mataguda ya kumadkadangyanda.
Ya ma'amammada on ahida nate.

- 8 Ta tigonday maphod an pumbalanan di imbabaleda ya tigonday a'apapuda.
- 9 Ya ma'id ha ipa'alin Apu Dios hi dumadag hi pamilyada ta ma'id ha itakutda.
- 10 Ya dumakol an dumakol di halunda te ma'id ha mateh nadan inlumda.
- 11 Ya nadan u'ungan imbabaleda ya umanam'amlongdan e mun'ay'ayyam an ayda inlum di kalneron ahi panaypaytu.
- 12 Ya ahikakantada an unnudandah nan tamburin ya harp ya ungangiyong on nannannayoda.
- 13 Ya ma'id ha punligatan nadan a'ammodda te wadan namin di mahapulda ya malinggopda ta ingganah atayanda.
- 14 Ya alyonda bo udot i Apu Dios di, Umman adi da'a mahapul. Ya ma'id ha naminhodmin manginnilah nan a'atmu.
- 15 Ya nganne ihyah naen ongal di abalinanan Dios ta e punhilbiyan? Ya nganne ihya hanan gun'udon an mundasal i hiya?
- 16 Te hay punnomnomda ya hana'e anun pumhodan di nitaguwan ya gapuh nan abalinan.
Mu adi' abuluton hidiyen punnomnomda.
- 17 Mu ta'on peman on athidi ya ma'id ha alyon hi ma'agagda te numbahulda.
Ya mihwangda peman hinadan dumadag an umat hi puwo' ya nadan udum.
Ya ma'id ha bimmungotan Apu Dios ot dusaona dida an gapuh nadan adi maphod an at'atonda.
- 18 Ya ma'id bo ha alyon hi nama'idda an umat hi dugih an inyaddib di dibdib.
- 19 Ya mabalin an alyonyuy ta'on on adi dusaon Apu Dios hanadan mangmangngat hi adi maphod hi ad uwani mu udum hi algo ya dusaona nadan imbabaleda.
Mu hay punnomnom'u ya maphod on hanadan numbahul di madusa ta li'naonday dusan di bahulda.
- 20 Ta diday manigo ya munli'nah nan pundusan nan ongal di abalinanan Dios i dida an gapuh nadan bahulda.
- 21 Te undan nate'e mo nan tagu ya waha bo ha alyon hi iyaguhna nadan imbabalena.
- 22 Mu undan mabalin hi tudduwanyuh Apu Dios an hiyay ap'apun di an namin an ta'on on hi ad abunyan.
- 23 Wadaday tatagun mate an ma'id ha dogohda ya malmalinggopda te wadan namin di mahapulda ²⁴ya maphod di nangadolda.
- 25 Mu wadada boy udum an nawotwotda ta maligligatanda ta ingganah mateda.

- 26 Mu hay oha ya kadangyan onu nawotwot ya numpaddungda an nateda'e ta nilubu'da ya mabigihan di adolda.
- 27 Innila' di wah nomnomnomonyu ya ta'on on hanadan adi maphod an pohdonyun aton i ha'on.
- 28 Te mabalin an alyonyuy, Tigonyu'e nan kadangyan mu adi maphod di pangatna an daan bohnay niyayan nadan balena.
- 29 Mu onha mahmahanyuh nadan unggan mumbaot ot ibagada
- 30 an hanadan adi maphod di pangatda ya mihmihwangdah nadan punligatan an ipa'alín Apu Dios an gapuh bungotna.
- 31 Mu ma'id ha natulid an e mangibagan dida an numbahulda ya ma'id ha mundusa i dida.
- 32 Ya wa'et nateda ta nilubu'da ya maguwalyaan di lubu'anda.
- 33 Ya hinan eda pangilubu'an i dida ya dakkodakkolday tatagun mitnud ya mapmaphod nan lubu'anda.
- 34 Wan hay innilayu ya mipa'amlonga' hinadan agge immannung an ibagabagayun ha'on.

Hay Mi'atluh Himmapiatan Elipas I Job

- 22** ¹ Ot tobalon nan i Teman an hi Elipas an alyonay,
- ² Undan waday hilbin di tagu i Apu Dios?
- Ta'on on nan nala'ing an tagu ya ma'id ha hilbina i hiya.
- 3 Ya undan waday gun'udon nan ongal di abalinanan Dios hi'on maphod di pangat di ohan tagu ya hi'on ma'id ha bahulna?
- 4 Ya undan hanan pangun'unudam i hiyay nundusaanan he"a?
- 5 Manu'eh na'at hinaen he"a ya gapuh nadan dakol an numbahulam.
- 6 Te wa'et ipa'utangam nadan ibbam on gahin on waha idatdah pangidonam.
- Ta adida'e attog pa'abbayad on inalam di lubangda ta mumbolbolladda.
- 7 Ya ma'id ahan ha alyon hi pa'inumam ya panganom hanadan na'uwoh ya na'agangan an humawwang hi nunhituwam.
- 8 Yaden kadangyan'a an dakol di lutam ta nundongol'an tagu.
- 9 Ya aggem binoddangan nadan nun'abalu an mumbagah boddang i he"a.
- Ya numpulohmuy pangalan nadan nun'apuhig hi mahapulda an gapu attog ta ma'id ha mangita'dog i dida.
- 10 Ta hiya nan palpaliwam ya dimmatong datuwen atatakut an ma'ma'at i he"a.
- 11 Ta paddungna moy wada'ah nan munhihillong onu paddungnay dimmakol di liting ot malting'a.
- 12 Hi Apu Dios ya wadah nan na'abbaktu hi ad abunyan ta ta'on on hanadan bittuwon ya uh'uhdungana.

- 13 Ta adim alyon on agge tinigon Apu Dios nadan at'attom hinan munhihillong.
Ya adim alyon hi adina dusaon di tatagu te ma"i ha tinigonah nadan at'attonda.
- 14 Ya adim alyon on adi pa'attigo i dita'u hinan ena pundaldallanan hinan baktun tun luta te hinawanan nan bugut.
- 15 Ta innaynayunmuh nan adi maphod di pangat an umat hi pangat di adi maphod di at'attondan tatagu.
- 16 Mu nadan athidiy pangatda ya nipaddungdah nan bale an dimmakol di liting ot miyanud te nateda an ta'on on bokon hidiyey timpun atayanda.
- 17 Ya dida nan nangali i Apu Dios hi, Taynan da'mi ta ukod ami te he"an ongal di abalinanan Dios ya ma"i damdama ha atom i da'mi.
- 18 Mu ta'on on athidi ya impakadangyan Apu Dios dida.
Ta hiya nan adi ma'awatan di punnomnom dadiyen adi maphod di pangatda.
- 19 Mu wa'e tuwali ta dusaon Apu Dios dida ta munholholtapda ya ahingihngihilan nadan tatagun maphod di pangatda
- 20 an alyonday, Nadadag bo aya nadan binuhul ta'u ot mapu'ulan di kinadangyanda.
- 21 Ot hay maphod Job, ya mumpada"ul'a ta mi'hayyup'a i Apu Dios ta wagahan da'a i hiya.
- 22 Ta nomnomnomom nadan tuguna ta dadiyey un'unudom.
- 23 Ya onha ibangngadmum un'unud hinan ongal di abalinanan Dios ya itutuyum nadan numbahulam ya indinongyun hina'amman mangat hi adi maphod ot pumhod di nitaguwanyu.
- 24 Ya hanat bokon hay pihhuy nonomnomom ta ibilangmu nadan balitu' hi batuh nadan wa"el an ma"i ha balolda.
- 25 Ta nan ongal di abalinanan Dios moy pumbalinom hi nabalol an odonmu an umat hi balitu' onu silber.
- 26 Athidi'ey ma'at ya pa'amlongon da'an Apu Dios ya ma"i mohpe ha iyaguhmun hiya.
- 27 Ya mundasal'a'e mohpe ya donglon da'an hiya ya ipa'annungmu bo damdama nadan imbagam hi atom.
- 28 Ya an namin moy nomnomom an aton ya maphod di pumbalinana.
- 29 Mu wa'e ha ma'aliggatan ya alyon ta'uh gapu ta mumbaktu mu hi Apu Dios ya boddangana nadan mumpada"ul.
- 30 Ot hi'on immannung an ma"i ha numbahulam ya ihwang da'an hiya.
Te hi Apu Dios ya ihwangna nadan immannung an ma"i ha numbahulana.

Hay Nambal Bon Job I Elipas

- 23** ¹ Ot alyon bon Job di,
² Ta'on on nganney ibagabagayu ya hiya damdama an waday lili' i Apu Dios.

- Te pun'udmanay punligata' an ta'on on nunhigla tun holholtapo'.
 3 Onha innila' di e' panama'an i hiya ot ta'on ya immeya' hi awadana.
 4 Ta ibaga' i hiya an namin nadan lili' hitun ma'ma'at i ha'on ⁵ta
 donglo' di pambalnah nadan ibaga'.
 6 Ot innila' an adi gapu ta ongal di abalinana ya pamaagnay hongga' i
 ha'on.
 Te innila' ot igongahana nan ibaga'.
 7 Ta ibaga' an ma'id attog ha bahul'u.
 Ot innila' an unnudana an ma'id ha bahul'u.
 8 Mu ta'on ahan hi ipluy'uh nangappit hi tuluwan di algo onu hi
 nangappit hi alimuhan di algo ya innila' an adiya' pa'hamma' i
 hiya.
 9 Ya atbohadin ta'on on ipluy'uh nangappit hi huddo'na onu hi
 nangappit hi muyyadna ya adi' damdama akhupan hiyahdi.
 10 Mu innila' an hi Apu Dios e ya ta'on on idanay awada' ya innilana.
 Ot innila' an malpah'eh tuwen pamatnanan ha'on ya mabalin an
 ibaganan nipaddunga' hinan namahmah an balitu'.
 11 Te inunud'un namin nadan pohdonan ato' an ma'id ha imbahho'.
 12 Te hanadan tuguna ya nabaloldan ha'on mu hay makan ta hiya nan
 inunud'un namin dadiyen tuguna.
 13 Ot hi'on nganne nan ninomnomnan aton ya ma'id ha mabalin hi
 manangga i hiya hinan pohdonan aton.
 14 Ta hiya nan ukod i hiyah nadan ninomnomnan aton i ha'on.
 15 Ta hiya tayya nan nunhiglay takut'un hiya an wa'et nanginginomnoma'
 on gumayonggonga' hi takut'u.
 16 Ta gapuh nan takut'uh nan ongal di abalinanan Dios ya ma'id ha
 bikah'u.
 17 Ot hay takuta' ya hi Apu Dios ya abuh an bokon hantun nunhiglan
 punligata' an paddungnay himmilong di nitaguwa'.

24 ¹Ot alyon bon Job di,
 Tanganu nin on ma'id ha gintud Apu Dios hi punhumalyaanah
 tatagu?

Te umaptuda nadan umun'unud i hiyan manigoh pundusaanah
 nadan adi maphod di pangatda.

2 Te datuwen tatagu ya idoldolday pogpog ta pulhonday lutan di
 ibbada.

Ya inibtikday kalneron di udum on iniddumdah nadan kalneroda.

3 Ya nun'aladay dongkin nadan nun'apuhig ya ta'on on nadan baka
 an puntamuwon nadan nabaluta ingganah bayadanda nadan
 impa'utangdan dida.

4 Ya nunhiglay pangatdah nadan nun'awotwot ta hiya nan nunhiglay
 takutdan dida.

Ta eda mo attog mipmippa"e.

- 5 Ta umatdah nadan atap an dongki an ilaputdan e manamanama' hi anonda ya hay ipa'andah nadan imbabaledah nan agge naboblayan.
- 6 Ta mapilitanda mon e mamanuh nadan imbatin di munggapas onu hinan nun'apitan nadan adi maphod di pangatdan tatagu hi greyp.
- 7 Ya mamaktolda attog hinan mahdom te ma"i'd ha lubangda ya ulohda.
- 8 Ya ma"i'd ha baledah umanamutanda ta kumpulnah nan billid on nalo'da ta immudan'e on nahnongda on eda nihi"ug hinadan liyang.
- 9 Hanada'e an adi maphod di pangatda ya pa'utanganda nadan nun'awotwot ta wa'e attog ta adida pa'abbayad on inalada nadan imbabaleda ta diday mibayad.
Ya ta'on on hanadan napuhig an goggolang on inalada ta pumbalinonda didah himbut.
- 10 Ya mapilitandan muntamu nadan nun'awotwot an ta'on onda numbollad te ma"i'd attog ha lubangda.
Ya ta'on boh onda e bumunabunag hi binto' mu ma"i'd ha iyanamutdah anonda ta ma'a'aganganda te hanadan kakadangyan di ud bagi i dadiye.
- 11 Ya ta'on hi kumopakopaldah olibo mu adida tamtaman.
Ya atbohadin ta'on on agandah kopal hi greyp ta iphoddah bayah mu adi mabalin hi tamtamanda.
- 12 Ya mun'atte'atteda attog nadan nun'ahuhugat an nun'awotwot ta ahipapalakdan mumpahpahmo' i Apu Dios.
Mu paddungnay adi dongdonglon Apu Dios nan dasalda.
- 13 Ya wadaday mungngohe i Apu Dios ta adida abuluton nadan tuguna an mabalinot an mamatal hi nomnomda ya adida pohdon an aton nadan pohdona.
- 14 Te hinan munhihillong an agge ni' nabigat ya lumah'unda ta eda patayon nadan nun'awotwot.
Ya wa'e bo ta nahdom ya eda nangako.
- 15 Ya atbohdihi nadan umiluktap hi ahawada an hihimlonday ahdomana ta ma"i'd ha manigon dida ya hinophopanday angahda ta ma"i'd ha mangimatun i dida.
- 16 Ya hanada'e nimpem mangako ya eda hogpon di babaleh nan mahdom ta mapatal'e ya eda nipa"en malo'.
Ta hiya nan aggeda imminghah mapatal.
- 17 Ta mapatal'e nimpe on nalonalo'da ta hinan mahdom di eda pangatan hinadan pohpohdondan aton.
- 18 Mu mipaddungdah nan upag hinan liting an adi madne ya mama"idda.

- Ya na'idutan nadan lutada ta ma'id ha e muntanom hidi.
- 19 Hanadan dalallu ya pinumtang'e ya mi'bagadan ma'umah.
Ya athidi boy ma'at hinadan adi maphod di pangatda an mun'a'ateda ta mama'iddah tun luta.
- 20 Ta ngupuhon di bigih di adolda ta lo'tat ya ma'id ha munnomnom i dida an ta'on on nan hi inada.
Ta mipaddungdah nan kayiw an nabuwag.
- 21 Athidiy ma'at i dida te nunhiglay nangatdah nadan binabain ma'id ha holagda.
Ya ma'id ha homo'dah nadan nun'abalu.
- 22 Ya ta'on on alyon hi waday abalinanda ya kadangyanda mu hi'on hi Apu Dios di manadag i dida ya mamingpinghandan madadag.
- 23 Ta ta'on on alyon hi iyabulut Apu Dios an malinggop di nitaguwanda mu tigtigona damdama nadan at'attonda.
- 24 Ta ta'on nimpeh on kumadangyanda ya mundongolda mu adi madne ya mipada"ulda ta umatdah nan nitanom an wit an nun'agapas.
- 25 Ot nganne i da'yuy mangibaga hi agge immannung datuwen inali'ali'?

Nan Mi'atlun Himmapihan Bildad

- 25** 1 Ya himmapit boh Bildad an tinanud Suah ot alyona di,
2 Hi Apu Dios ya ongal di abalinana ta hiya nan mahapul an hiyay takutan ya unudon.
Te ta'on on hi ad abunyan ya hiyay ap'apu ta hiya nan nanongnan waday linggop hidi.
- 3 Ya ma'id ha pa'abbilang hinadan dakol an tindaluna.
Ya hiyay alpuwan di patal an mamatal hi abobboble.
- 4 Ot undan nganne aton di ohan tagu an mangibaga i Apu Dios an hiya ya ma'id ha numbahulana?
Yaden ma'id ha tagu hi niyayyam ya mibilang hi malinis.
- 5 Nomnomnomonyu an ta'on on hanan bulan ya bittuwon ya mungkudidim di binangda hi panigon Apu Dios
- 6 ot namama mo ahan hi tagu an hay panigona ya nipaddungdah nan bigih.

Hay Nambal Job I Bildad

- 26** 1 Ya alyon bon Job di,
2 Maphodot nayya hi'on immannung an umipabikah hi kimmapihan nadan imbagabagam.
- 3 Ya maphod nayya ta nala'ing'an muntugun hinadan umat i ha'on an ma'id ha in'innilana.
- 4 On nganne udot di bimmoddang i he'a ta maphod di panpannapitmu?

- 5 Hanadan linnawan handidan numpun'aten a'ammod an wah dallom di baybay ya munggayonggongdah takutda an gapuh nan ongal an abalinan Apu Dios.
- 6 Ya manapdapuh di panigon Apu Dios i diyen awadan di numpun'ate an ma'id ha nihandi.
- 7 Ya hiyay nangapyah ad abunyan ya hiyay nangiha"ad hinan lutha nan awadana an ma'id ha nangihablayana ya nangipabunana.
- 8 Ya abalinana bon ibi'lug nadan liting hinan bugut ta ta'on on madamot ya adi ni' mikuyag.
- 9 Ya abalinana bon ihawan nadan bugut hinan bulan ta adi matigo.
- 10 Ya hinan baybay ya paddungnay hidiy nipogpogan di mahdom ya mapatal.
- 11 Ya wa'et bimmungot ya miwagot an namin nadan billid an paddungnay tu"ud di ad lagud.
- 12 Ya mabalin bon gapuh nan ongal an abalinana ya padinongona nan dalluyun hinan baybay.
Ya gapuh la'ingna ya abalinanan patayon nan matakutan hinan baybay
- 13 an ulog. Te ammuna tuwaliy yahyahna ya nalmuh ad lagud an mapmaphod.
- 14 Datuwen ina'inatnay atigan nan ongal an abalinana.
Mu bokon datuwe ya ammunay abalinanan aton te ma'id ha taguh nanginnilah nan a'at nan ongal an abalinana.

27

- ¹ Ot inayun bon Job an alyon di,
- ² Mahkit di nomnom'u te ta'on on ma'id ha bahul'u ya athituy na'at i ha'on.
Mu ibaga' hinan wadawadan Dios
- 3 an ta'on on ituwen nabatin pi'taguwa'
- 4 ya hanat ma'id ha ibaga' hi adi maphod onu ha layah.
- 5 Ot adi' abuluton an nipto' nan imbagayu i ha'on.
Ya ta'on on nganney ma'at ya ibaga' an ma'id ha bahul'u.
- 6 Ya inaynayun'un mangat hi maphod.
Ta udum hi algo ya ma'id ha alyo' hi na'at datuwen ha'on te numbahula' paman tuwali.
- 7 Hanat dusaon Apu Dios nadan mi'buhul i ha'on an umat hi pundusanah nadan mangmangngat hi adi maphod.
- 8 Ta ma'id ha namnamaon nan adi umunud i Apu Dios hi'on pogpogonay nitaguwana.
- 9 Ya dumatong'ey punligatanda ya adi donglon Apu Dios di dasalda.
- 10 Te ma'id ha amlongdan mundayaw i hiya an ongal di abalinanan Dios ya adida uggan mundasal i hiya.
- 11 Ot aga ta tudduwan da'yuh nan a'at nan ongal di abalinanan Dios.

- 12 Mu nomnomnomonyu an unhaot adi gahin hi ituddu' te tinannigoyuy a'atna mu tanganu on athina an ma'id ha hunung nadan ibagabagayu.
- 13 Nan ongal di abalinanan Dios ya dusaona nadan mangmangngat hi adi maphod.
- 14 Ta ta'on on dakol di imbabaleda mu matedah gubat ya nada'en udum ya matedah inagangda.
- 15 Ya hanada'e bon mihwang i dadiye ya hay dogoh di mamaten dida. Ya nateda'e nadan mangmangngat hi adi maphod ya adi ibaluwan nadan ahawada dida.^e
- 16 Ya ta'on on nitapu"ul di inamungdah silber an umat i ha nitapu"ul an hupu' ya dakkodakkol di lubungda
- 17 mu bokon diday mangilubung te nadan tatagun imbilang Apu Dios hi maphod.
Ya ta'on on nadan pihhuda ya hanadan umun'unud i Apu Dios di mangogodwa.
- 18 Ya mangammadah baleda mu agge nahamad an umat hi balen di kakawwa.
Ya umat boh nan allung an punhiduman nadan mun'adug hinan nitanom.
- 19 Ta kadangyandah ad uwani mu ahida pangigib'an an ma'id an namin di kinadangyanda.
- 20 Te ma'ibagan dumatong han atatakut an punligatanda an umat hinan dumakolan di liting ya inyanudna dida.
Ya umat bo i ha ma'abbikah an puwo' hinan mahdom
- 21 an malpuh nangappit hi tuluwan di algo ya inye"ena dida.
Ta ta'on on wadadah nan nunhituwanda ya miyaddibda.
- 22 Ta atonday abalinandan mangihwang hi adolda mu onaot on ih'ihbod ta mumpinnati'da an paddungnay ma'id ha homo' nan puwo' i dida.
- 23 Ta paddungnay tagu nan puwo' an palpalakpakana ya gininhngihilana dadiyen mun'iya'addib.

Hay Imbagan Job Hi A'at Di La'ing

- 28** ¹ Alyon bon Job di,
Innilan di tataguy eda punsayuwan hi silber ya innilada boy eda pangilutuwan hi balitu' ta mamahmah.
- ² Ya hi'on nganney atondah nan balitu' ya atbohdiy atondah nan gombang an sayuwonda ya ginilingda nadan batu ya naba ya waday atonda ta mihi'an nan gombang i dadiye ya ahida mohpe inlutu ta mamahmah.

^e 27:15 Adi ibaluwan nadan ahawada dida te ta'on on dida ya pinalingatda. Psalm 78:64

- 3 Ya dadiyen munsayu ya mundilagdan umeh nan munhihillong an uhuk ta hidiy eda punga"utan hinadan batu onu naba an nip'otan nadan gombang.
- 4 Ya inaganday ka"ut hi ad dalom an nidawwih awadan di tatagu. Ya ingga'odda ha tali ta hidiyey awondan umeh ad dalom ya mumbanggad.
- 5 Ta hitun uhhun di luta ya puntanoman hi makan mu hi ad dalom ya paddungnay waday apuy hidi an mungguduh nadan batu
- 6 an niha"adan di balitu' ya nadan udum an nun'abalol an umat hi sapira.
- 7 Ya ma"id ha hamuti hi nanginnila i diyen awon an umehdih nan uhuk te ni'iddallom.
- 8 Ya ta'on on hanadan mun'abungot an animal an umat hi layon ya nadan udum ya aggeda pinatnan immehdih nan uhuk.
- 9 Mu hanada'e an mun'uhuk ya inniladay atondan mamuhhak hinadan makulhin batu hinan dallom di billid.
- 10 Ta uhukonday gawwan nadan o'ongal an batu ta awondan umeh ad dalom ta way atondan mangalah nadan nun'angina nimpe an umat hi balitu'.
- 11 Ya putatonda nan wangwang ta adi malbong nan pun'uhukanda ta way atondan mangalah nadan nun'abalol an wahdi.
- 12 Hay tagu ya inniladay panama'andah nadan umat hi balitu'. Mu on innilada nin di atonda ta ma'awatanday a'at di ohan nanomnoman?
- 13 Aggeda innila an nabalol nan e anomnoman te adi mahama' hitun luta.
- 14 Ya adi mahama' hinan dallom di baybay.
- 15 Ya adi bo mabalin hi magattang hi balitu' onu silber
- 16 an ta'on on nan balitu' an malpuh ad Opir onu nadan udum an nabalol an umat hi sapira onu oniks.
- 17 Te agge nipaddung di balolna hinan balol di balitu' onu nadan udum an nabalitu'an an odon.
- 18 Ya ta'on on nadan nun'abalol an umat hi koral ya kristal ya perlas ya adida mipaddung hi balol tuwen ma"alih la'ing ya anomnoman.
- 19 Te na'balol mu hanan topas hi ad Kus ya ta'on nimpe on hanan namahmah an balitu'.
- 20 Ta dana nin moy nalpuwan tuwen la'ing ya anomnoman?
- 21 Hay tagu ya aggeda innilay awadan tuwen la'ing ya anomnoman.
- 22 Ya adi mabalin hi mahmahan hinadan numpun'ate di a'at tuwen la'ing onu anomnoman.
- 23 Te hi Apu Dios ya ammunay nanginnila hi a'atna.
- 24 Te hiyay nanginnilah a'at di an namin an wahtun luta ya ad lagud.

- 25 Ya hi Apu Dios di nangdat hi bikah di dibdib ot lukudonay binillog nan baybay.
- 26 Ya hiyay ukod hi'on idanay pangipa'ayanah udan ya kidul.
- 27 Ta hay nangatana i datuwen namin ya innilana tuwali an ma'ahhapul di la'ing ya anomnoman.
- 28 Ot alyonah nadan tatagu di, Hay immannung an nala'ing onu nanomnoman an tagu ya nan waday takutnan adi umunud i ha'on an Dios ta idinongnan mangat hi adi maphod.
- 29** ¹ Ot inaynayun bon Job an alyon di,
² Nomnomnomo'e ya tanganu nin on adi mibangngad nan maphod an nitaguwa' handi an hi Apu Dios di nangipanapto' i ha'on.
- ³ Te handi'e ya wa'et paddungnay munhihillong tun nitaguwa' an gapuh ligat ya hiyay paddungnay uggan mamatal hi punnomnom'u.
- ⁴ Ya hidin makinduhola' ya nahamad di nunggayyumanmi i Apu Dios ya ipanapto' da'min pamilya
- ⁵ hidin wada ami ni' an hina'ammah balemi.
- ⁶ Ta dakol di gatas an malpuh nadan animalmi ya dakol boy lanan malpuh nadan intanommin olibo.
- ⁷ Ya i diyen timpu ya wa'e on eya' ni'yamu'amung hinadan mangipangpanguluh tun boble.
- ⁸ Ta wa'et nawanata' ya mun'ipangngel nadan mumpangilog ya atbohdi nadan nun'anomnoman an dimmatonga'e ya gahin di alyon hi umbunda on ahida umbun an gapuh punlispitudan ha'on.
- ⁹ Ya adida humapit nadan nun'anomnoman hi'on wahdiya'.
- ¹⁰ Ya atbohdi nadan a'ap'apu an dindinnonganda.
- ¹¹ Ya hanada'en nanigon ha'on ya nangngol hinadan imbagabaga' ya maphod di ibaganan ha'on.
- ¹² Te wadaday binanoddanga' hinadan nun'awotwot ya nun'apuhig te ma'id attog ha mamoddang i dida.
- ¹³ Ta hiya nan nada'en mun'atte'atte ya winagahana.
 Ya nunhiglay amlong nadan nun'abalu te binanoddanga' dida.
- ¹⁴ Te ningamut tuwalin hay nun'onan hi nomnom'u ya hanadan maphod an pangat an paddungnay dadiyey inlubung'u ya impongot'u.
- ¹⁵ Ya binanoddanga' bo nadan napilok ya napilay ta paddungnay ha'on di matan nadan napilok ya hu'ud nadan napilay.
- ¹⁶ Ya impapto'u nadan nun'awotwot an umat hi aton di ohan ama.
 Ya intana'dog'uh nadan punhumalyaan nadan ni'iboblen dita'un nalpuh udum hi boble.
- ¹⁷ Ya ha'on di ni'hanggah nadan adi maphod di pangatda ta nihwang nadan edaot pangatan hi adi maphod.

- 18 Ta hiya nan hay punnomnom'u ya ma'amammaa' ya ahiya' mate.
Ta malinggop di ataya' ya wadada nadan pamilya'.
- 19 Ta umata' ni' hinan kayiw an dimmatong di lamutnah awadan di
liting hi ad dalom.
Ta nanongnan adi mamaganan te dumulnuh nan hilang.
- 20 Ta hiya nan nanongnan pemanana' hinadan tatagu ya minaynayun
an mabikaha'.
- 21 Ya wa'et munhapihhapita' ya igongahan nadan tatagu nadan tugun'u.
- 22 Ya ha'on'ey himmapit on alyonday, On tuwali nee malingag hi inga
nan imbagam ya nganne hanan e iddum.
Te paddungnay udan an linhodna nan luta.
- 23 Ta hiya nan wa'e on hihimloday e' bo humapitan i dida an umatdah
nadan muntanom an hihimloday umudanana.
Te maphod di panggolandah nadan ibaga'.
- 24 Ya wa'et minomnomanda ya ta'on on ammuna ha umimiha' i dida on
nipa'amlongda.
- 25 Ya ha'on di mangitanudtuduh nadadawoh atonda an ay ha'on di
ap'apudah mangipangpangulun dida an umat hi aton di ohan
patul hinadan tindaluna.

Hay Ma'udin Lilin Job

30 ¹Ya innayun bon Job an alyon di, Mu ad uwani ya
ngohngohayyona' udot hinadan mammanog mu ha'on an
dida nadan imbabalen nadan tatagu an ta'on on hanadan kahu an
pumboddang nadan mumpapto' hinadan kalnero' ya adi mabalin hi
idinol'u i dida. ²Te na'akkapuyda ta hiya nan ma'id ha iboddangda.
³Ta gapuh nan nunhiglan inagangda ya ta'on on nahdom ya eda
munhawwangan ta ta'on on hidih nan agge naboblayan on mangedan e
manama' hi anonda. ⁴Ta kumpulnan mabalin an anonda on nun'alada
an ta'on on hanadan mumpait ya lamut di kayiw. ⁵Ta ahiwawan nadan
bimmoble dida ta pun'ituda'da dida ta pamaag ya ayda mangakoh
nangatdan dida. ⁶Ta eda mo attog nunhituh nadan pu'un di doplah ya
hinadan liyang. ⁷Ta ma'amu'amungdan mihi"ug hinadan yimmobyob an
bilau ya ayda animal an madngol di kogadah nan adawwi. ⁸Te nunhiglay
nangat nadan bimmoblen dida an nunhoplatda on nun'ituda'da nimpe
dida te hay panigodan dida ya ma'id ha hilbidan tatagu. ⁹Mu ten ad
uwani udot ya ngihngihilana' hinadan imbabaleda an ikankantada
bo udot di pungngohedan ha'on. ¹⁰Ya pihulona' mo i dida te hay
punnomnomda ya udu'dulda mu ha'on ya attaondan mihaggon i ha'on ta
tukpaanday angah'u. ¹¹Mu manu'eh athituy atondan ha'on ya ma'id mo
peman ha abalina' an gapuh tun inat Apu Dios i ha'on. ¹²Ya adhuwana'
bo udot i dida te pinhodan patayona'. Ta ta'on hi bumtika' ya maknaa'

damdamah nadan inaniphoddan agaha'. ¹³Ya lini'uba' i dida ta ma'id ha ato' an bumtik ta adi gahin on mumpaboddangdah udum te abalinandan manadag i ha'on. ¹⁴Ta ta'on on paddungnay na'alad hi binattu tun awada' ya pamaag ya umatdah nadan titindalun punggutboda nadan binattun alad ta hogpona'. ¹⁵Ta gapu i danae ya nunhiglan takutakut'u. Ya nama'id moy kinadangyan'u ya ababain di na'at hi nitaguwa'.

¹⁶Ta ad uwani ya adi' mo gagamgaman an mi'tagu an gapu i datuwen ma'id ha pogpognan punligata'. ¹⁷Te ahodohodom ya adi umaliy inlo'uh tun hakit di adol'u. ¹⁸Ya paddungnay linabni' Apu Dios nan mibagang an lubung'u ta pamaag ya mahkola' hi pangatna. ¹⁹Ot ibkaha' hinan luyo' ta nipaddunga' i ha babuy an e nuntupa'.

²⁰Ta ta'on on mumpahpahmo'a' i Apu Dios ya adiya' ahan boddangan. ²¹Ma'id ahan ha homo'nan ha'on an onaot usalon nan ongal an abalinanan mamalpaligat i ha'on. ²²Ya paddungnay impa'alina ha mabikah an puwo' ta mumbinokkaha' hi pangatna. ²³Ta ma'id ha bahhonan agaggay apogpogan di nitaguwa' ta ipa'eya' hinan umayan di tatagun numpun'ate.

²⁴Undan mahan mamaona' an paligaton i Apu Dios ya ten ma'id mo ha abalina' an ona' mo tee mumpahpahmo' ya abuh. ²⁵Ya undan attog agge' intana'dog nadan mahmo' hidin ma'id ha mangita'dog i dida. Ya binanoddanga' nadan nun'awotwot. ²⁶Ta hiya nan namnamao' an waday amlong ya linggop hitun nitaguwa' mu onnot tayya numbalin hi paddungnay munhihillong. ²⁷Te ma'id ha dindinong di hakit tun ligato' ta ona' pibo tayya munholholtap hi abigabigat. ²⁸Ya paddungnay munhihillong di nunlini'odan'u ta hiya nan ma'id ha am'amlong'u. Ta hiya nan umeya"eh nadan a'am'amungan di ibba on han e' pumpaboddangan han e' ibagabagan dida. ²⁹Ta hay koga' ya umat hi kogan di jakal onu nan akup. ³⁰Ya ngimmitit ya maloklokha mo ahan tayyay up'up'u. Ya nunhiglay pudut di adol'u. ³¹Ta ad uwani mo ya hay gangon nan harp'u ya nadan kantan di umukayungan ya atbohdiy dongol nadan unngiyong'u an bokon mo nan pun'am'amlongan.

Hay Udidin Di Himmapatan Job

31 ¹Alyon bon Job di, Hay imbaga' hi adol'u ya hanat adi' omnawan nadan mumpangilog an binabai. ²Mu nganne nin di idat Apu Dios hi gun'udo' an mangat hi athitu? Ma'id ha innila' hi maphod hi idat nan ongal di abalinanan Dios i ha'on. ³Mu hay idatnah nadan adi maphod di pangatda ya punligatan ya adadagan. ⁴Ya hi Apu Dios ya innilanan namin di at'atto'. ⁵Ot innilanan ma'id ha kinuluk'u onu inlayaha'. ⁶Ot hi Apu Dios di ukod an mangiyuhuh hi'on numbahula' onu aggeya'. ⁷Ot hi'on waday imbahho' hinadan tuguna onu waday inat'uh adi maphod ⁸ya ta'on attog hi madadaga' onu alan di udum an tatagu nadan intanom'u.

⁹Ya hi'on waday inomnawa' hi babain ahawan di udum ot numanomnoma' hi ato' an mangilo' i hiya ¹⁰ya ta'on attog hi ahawaon di udum an lala'i nan ahawa' ta hiya moy punhilbiyana. ¹¹Te nan pangomnawan hi bokon ahawa ya ababain an pumbahulan ya lebbengnan madusa nan mangat hi athidi. ¹²Te nan e pangilo'an hi bokon ahawa ya nipaddung i ha apuy an dadagonay nitaguwan ya an namin an wadan dita.

¹³Ya wa'e bo ha ibagan nadan baal'u hi nibahhon inat'un dida ya donglo' ta ipanuh'u ¹⁴te onha adi' aton ot nganney pambal'u i Apu Dios hi'on mahmahanan ha'on. ¹⁵Yaden innila' an hi Apu Dios di nunlumun ha'on ya ta'on on hanadan baal'u. ¹⁶Ya binanoddanga' nadan nun'awotwot ya nadan nun'abalu an mumpahmo' i ha'on ¹⁷ya indatta' nadan nun'apuhig hi anonda. ¹⁸Te nihipun tuwalih din mangmangngiloga' ya impanapto'u nadan nun'apuhig an umat hi aton di ohan amah nadan imbabalena ya ta'on on nadan nun'abalu ya binanoddanga' nimpe dida. ¹⁹Ya wa'e bo ha tinigo' hi ma'id ha lubungna on indatta' ²⁰didah nadan ma'uktul an lubung an niyammah nadan nalpuh nadan dutdut di kalnero ta hiya nan nunhiglay punhanaandan ha'on.

²¹Ya ma'id ha innila' hi tinattatakut'uh nadan nun'apuhig an ta'on on innila' an ta'on hi ato' di athidi ya ita'doga' damdamah nadan ap'apu mu ma'id ha inat'uhdi. ²²Mu hi'on waday inat'uhdi ya ta'on attog hi maputung tudan pu'ol'u. ²³Mu hay immannung ya ma'id ha inat'u hi adi maphod hinadan nun'apuhig te nunhiglay takut'uh nan pundusan Apu Dios.

²⁴Ya agge' nundinolan di kinadangyan'uh mangibaliw i ha'on. ²⁵Manu te ongal di kinadangyan'u mu bokon dadiyey mangdat hi pun'amlonga'. ²⁶Ya agge' dinayaw nadan algo ya bulan an ta'on on alyon hi mapmaphodda. ²⁷Ya agge' immalih nomnom'un mangipa'pa'en e mundu'un i dadiye. ²⁸Te onha inat'uhdi ot ma'id ha bahhonan dusaona' te agge' inyohhay pundayaw'uh nan nabaktun Dios. ²⁹Ya agge' nun'amlongan di punligatan nadan binuhul'u. ³⁰Ta agge' attog inidutan dida. ³¹Ya iyuhuh nadan baal'un an namin di dumagguh balemi ya maphod di nangapnga' i dida ya pinangan'u dida. ³²Ya ma'id ha agge' impahigup hi balemi an ta'on on hanadan nalpuh udum hi boble.

³³Ya adiya' bo umat hi udum an iha'utday numbahulanda. ³⁴Ta ma'id ha itakut'uh pamihulan di tatagun ha'on ta lummuh adi' lumah'unan. ³⁵Mu maphodot on waha mundongol i datuwen ibaga'. Ya onha mabalin ya tobalona' i Apu Dios ta ibagana hi'on nganney numbahula'. ³⁶Ot ibagana'ey numbahula' ya ta'omman ya intudo'un namin ta ibalangag'u ya impongot'u ta punhintiggan di tatagu. ³⁷Mu madinola' an mangibaga i Apu Dios an namin nadan ina'inat'u.

³⁸Ya nada'en lutan tamtammuwa' ya agge' attog pinloh hi udum an tatagu ³⁹ya ma'id ha inala' hi intanom di udum an agge' binayadan ta

maligatanda. ⁴⁰Te onha waha inat'u hdi ya hanat hay holo' ya pagat di humango i dadiyen luta. Hinaey pogpog di hinapit Job.

Nan Imbagan Elihu

32 ¹Ot gapu ta athidin ihihikkad Job an mangali hi ma'id ha bahulna ya indinong mon nadan tulun ibbana an mambal hinadan ibagana. ²Mu wahdin mundongdongngol han hi Elihu an imbabalen Barakel an holag Ram an tinanud Bus. Ya nunhiglay boholna te adi abuluton Job an nipto' hi Apu Dios hi nundusaana i hiya. ³Ya atbohdiy boholna hinadan tulun ibban Job te ma'id ha maphod hi nambaldah nadan imbagabagan Job mu pinahiwda damdamah Job.

⁴Ya gapu ta hi Elihu ya ung'unga mu dida ya pamaaggot dindinong ni' ta ingganah nalpahdan himmapit ⁵mu bimmungot te ma'id mo ha pambal nadan tulu hinadan imbagan Job. ⁶Ta hiya nan alyonay, Gapu ta ong'ongongngal ayu mu ha'on ya mun'og'ogona' an mangibagah tudan wah nomnom'u. ⁷Te hay punnomnom'u ya da'yuy humapit te nanomnoman ayu tatawwa. ⁸Mu hanan Espiritun nan ongal di abalinanan Dios an niddum hi tagu di mangdat hi la'ing di tagu. ⁹Ya bokon hanan e na'am'ammaan di atigana an nanomnoman ya nala'ing di ohan tagu. ¹⁰Ta hiya nan hanat donglonyu tun ibaga' an wah nomnom'u.

¹¹Ot tinigoyu an inanusa' an nundongdongngol hinadan imbagabagayu. ¹²Mu dongdonglo' ya adi ayu pa'atbal hinadan ibagana ta mipa'innilan hiya ya numbahul. ¹³Ot adiyu alyon hi nala'ing ayu mu unhaot alyonyuy, Hi Apu Dios di ukod i Job ta bokon da'min tataguy mambal i hiya. ¹⁴Te onha ha'on di ni'hapitan Job ot bokon nan inaliyuy alyo' i hiya.

¹⁵Ot tee mahan an hinipol da'yun Job ta ma'id ha pambalyun hiya. ¹⁶Ot adi gapu ta dindinnongan ayu mo ya iyopot'u ta dindinonga' damdama ¹⁷te mahapul an ibaga' tun wahtuh nomnom'u. ¹⁸Te gahin ahan tayya on'u ibaga nadan pinhod'un ibaga. ¹⁹Te hi'on adi' ibaga ya lo'tat ya umata' hinan iha'adan di ma'inum an lo'tat ya mabughi. ²⁰Ta hiya nan mahapul nimpen ibaga' nadan pinhod'un ibaga. ²¹Ya ma'id ha pangipangngela' hinan ibaga' te hanadan immannung an malpuh nomnom'uy hapito'. ²²Te onha athidiy ato' ot ma'id ha bahhonan dusaona' i Apu Dios.

Hay Nambalan Elihu I Job

33 ¹Ot alyon Elihu i Job di, Aga'e pibo Job ta igongaham tun ibaga'. ²Te umman tayya nundadaana' an mangibagah tudan wah nomnom'u. ³Ya maphod di punnomnom'u an adiya' munlayah. ⁴Te innila' an nan Espiritun Apu Dios di nunlumun ha'on ya hiya an ongal di abalinanan Dios di nangdat hi nitaguwa'. ⁵Ot hanat nomnomnomom di pambalmuh tudan ibaga'.

⁶Te numpapaddung ta'uh hinangngab Apu Dios an nalpu ta'uh pito'.
⁷Ta hiya nan adi'a tumakut i ha'on te ma'id ha punnomnom'uh paligato'
 di nomnommu. ⁸Ya na'adngollo' nadan imbagabagam ⁹an alyom hi ma'id
 ha itakutmu te ma'id ha numbahulam. ¹⁰Te alyom di, Omman hi Apu
 Dios di nangap'apyah ipabahulnan ha'on ot ibilanga' hi binuhulna. ¹¹Ta
 paddungnay binangkilinganay huki' ya hinahalipatanay pangaya'.

¹²Mu ni'ibbahho danaen inalim te hi Apu Dios ya na'abbaktu mu
 hay tagu. ¹³Ya tanganu on'a munlilin hiya ta alyom hi adina tobalon
 di ibagan di tatagun hiya? ¹⁴Te hi Apu Dios ya nat'onat'on di atonan
 mi'hapit hi tatagu. ¹⁵Te hinuddum ya hinan alo'an ya ipatigonah in'inop
 onu ipatigona nan pohdonan ibaga. ¹⁶Ya hinuddum bo ya ipa'innilana
 i dita'u nan ninomnomnan ma'at ta way aton ta'un tumakut. ¹⁷Athidiy
 atona ta way aton di tatagun mangidinong an bumahubahul ya
 munlattuweg ¹⁸ya ta ihwangngay tataguh eda adadagan onu atayan.

¹⁹Ya hay oha boh panitilog Apu Dios ya hay dogoh ta way aton di
 tagun um'ummohnong hinan alo'ana. ²⁰Te wa'et mundogoh di tagu ya
 ma'id ha naminhodnan mangan ta ta'on on maphod nan makan ya adina
 anon. ²¹Ta lo'tat ya napigut ta matigoy tungalna. ²²Ta hay atayana moy
 hadhaddona ya abuh.

²³Mu onha nin waha oha ni'moh nadan linibun anghel Apu Dios hi umalin
 mangita'dog hi tagu ta ibagana an hidiyen tagu ya ma'id ha bahulna ²⁴ya waot
 nin an alyon Apu Dios hinan anghel di, Tigom ta adi mateh naen mundogoh te
 waday manapung hi bahulna. ²⁵Ta pamaag ya pinumhod hidiyen mundogoh
 ya nibangngad nan a'at di up'upna an umat hidin a'ungana. ²⁶Ya wa'et
 mundasal ya tobalon mohpen Apu Dios di dasalna. Ta mun'am'amlong mohpe
 bon mundayaw i hiya. ²⁷Ya ahina mohpe alyon hinadan tatagu di, Numbahula'
 peman te adi maphod di inat'u ta hiya nan unhaot ongal di dusa' mu himmo'a' i
 Apu Dios ta manghan di nundusana i ha'on. ²⁸Ya inihwanga' hi ate ta hiya nan
 nunhiglay amlong'u ituwen pi'taguwa'.

²⁹Athidiy ato'aton Apu Dios hi tatagu ³⁰an ihwa'ihwangna didah ate ta
 way atondan mun'am'amlong an mi'tagu.

³¹Ot duminong'a e Job ta igongaham tun ibaga'. ³²Mu hi'on waday
 pinhodmun ibaga ya ibagam ta donglo' te pinhod'u damdaman innilaon
 hi'on ma'id ha bahulmu. ³³Mu ma'id'e ha ibagam ya duminong'a nimpe
 ta donglom tun ibaga' ta itudduwan da'a ta way atom an manomnoman.

34 ¹Alyon bon Elihu di, ²Hay punnomnomyun i'iba ya nun'ala'ing
 ya nun'anomnoman ayu mu hanat donglonyu tun ibaga'. ³Hay
 dila ya panamtam hi makan ya athidi boh nan inga an pangngol hinadan
 maphod onu adi maphod an donglon. ⁴Ot hanat nomnomon ta'u ta
 ma'innilaan ta'u hi'on nganne nadan maphod.

⁵Alyon Job di ma'id ha numbahulana ta nibahho nan inat Apu Dios an
 nangdat hi punligatana. ⁶Ta ta'on anuh on maphod nadan ina'inatna ya

paddungnay ma'layyah. Ya ta'on anuh on ma'id ha bahulna ya indattana i han nunhiglan ligatona an adi ma'agahan.

⁷Ma'id mahan ha nipaddungam Job te pamaag ya ma'id udot ha takutmun mamihul i Apu Dios. ⁸Ya pinpinhodmu tuwalin midmiddum hinadan mangmangngat hi adi maphod. ⁹Ya alyom tuwaliy, Umman ma'id ha gun'udon an mangun'unud i Apu Dios.

¹⁰Ot da'yun nanomnoman an tatagu ya hanat donglonyu tun ibaga'. Te undan mabalin ta mangat hi adi maphod nan ongal di abalinanan Dios. ¹¹Ya hay idatnah tatagu ya nadan lebbengnan midat i dida an miyunnudan hinan pangatda. ¹²Ya hiyan ongal di abalinana ya nipto' di atonan dita'un tatagu ot adi mabalin an mangat hi adi maphod. ¹³Ya ma'id ha udum hi nangdat hi abalinanan mumpapto' hitun luta. ¹⁴Ta onha pohdonan bangngadon nan indatnan nitaguwan ta'u ¹⁵ot mate ta'un namin ta mumbangngad ta'uh nan lutan nalpuwan ta'u.

¹⁶Ot immannung'en nanomnoman'a Job ya donglom tun ibaga'. ¹⁷Hi Apu Dios ya ongal di abalinana ya nipto' di atonan mun'ap'apu ya tanganu udot on alyom hi nibahhoy atonan munhumalya? ¹⁸Undan bokon hiyay mangalih nadan patul ya ap'apu hi ma'id ha hilbida ya adi maphod di pangatda? ¹⁹Hi Apu Dios ya ma'id ha pangipanggelana te numpapaddung di pangatna an ta'on on ap'apu onu kadangyan onu nawotwot te hiyay nunlumun dita'un namin. ²⁰Hinuddum ya pamaaggon nateday taguh nan tongan di labi. Te agge naligat hi panadagan Apu Dios hi tagu hi'ona pohdon. Ya atbohdihi nan ap'apu an agge naligat hi pangipa'ananan hiyah nan sa'adna. ²¹Te hi Apu Dios ya tigtiggonay at'atton di tatagu. ²²Ta ma'id ha adina tigon te ta'on on nan aton an pumbahulan hinan munhihillong ya tigona. ²³Ta adi gahin on humalyaonay tagu on ahina ma'innilaan an numbahul te innilana tuwali. ²⁴Ya ta'on on nadan ap'apu ya adi gahin on humalyaona dida on ahina hinukkatan didah udum. ²⁵Te innilana tuwaliy ina'inatda ta hiya nan pa'aanona dida ya dinadagna dida an ta'on on hinan hilong. ²⁶Ta dusaona dida an gapuh nadan adi maphod an pangatda ta ma'innilaan di tatagu nan ma'at i dida. ²⁷Te inwalongdan mangun'unud i hiya ot iwalongdan mangat hinan pohdona. ²⁸Ya nunhiglay namalpaligatdah nadan nun'awotwot ta dingngol Apu Dios nan pumphamo'andan hiya. ²⁹Mu onha namaag ya dindinnongan ot ma'id ha kalebbengan di tagun mamihul i hiya. Ya onha alyon di e mipa'eh Apu Dios ot nganney mabalin di tagu? Mu ta'on on athidi ya hiya damdamah diyen hiyay mun'ap'apu hi atagutagu ya an namin an wahtun luta. ³⁰Ta adina iyabulut an hanadan adi mangun'unud i hiya di nanongnan mun'ap'apu ta wan adi nunhiglay apalpaligatan di tatagu.

³¹Unhaot imbagam i Apu Dios nadan numbahulam ya ibagam i hiya an adim mo ipidpidwa. ³²Ya imbagam bo i hiya ta ibaganan he"a

nadan aggem inattan inat ta adim mo ipidpidwan aton. ³³Mu adim'e ya undan mabalin ta atona nadan pinhodmun ma'at? Mu bokon ha'on di mangibagah nipto' te he'a ya imbagam hi'on nganney punnomnommu.

³⁴Nadan nun'anomnoman an mangngol hinan imbaga' ya ibagadan ³⁵ma'id ha hunung nadan ibagabagan Job. ³⁶Ot hay maphod hi ma'at i hiya ya mahumalya te hanan panpannapitna ya umat hi panapit nadan adi maphod di pangatdan tatagu. ³⁷Te ta'on hi ma'attigon numbahul ya ngohayon dita'u ya dakol bo udot di adina ipabahul i Apu Dios.

35 ¹Alyon bon Elihu i Job di, ²Undan hay punnomnommu Job ya nipto' nan alyom hi ma'id ha bahulmun Apu Dios? ³Ya alyom bo udot hi nganne ihyay gun'udo' on adiya' mumbahul.

⁴Pohdo' an tobalon nan imbagam ya nadan imbagan tudan ibbam. ⁵Ya tangadom'eh ad lagud ta pa'tiggom nadan bugut. ⁶Ta'on on'a bumanahubbahul ya ma'id ha ma'at i Apu Dios. ⁷Ya atbohdi hi'on maphod di at'attom an ma'id ha iddummuh nan anabaktun Apu Dios. ⁸Hanan pangatam hi adi maphod ya hay ibbam an taguy mapaligat ya nan pangatam hi maphod ya maboddangan nadan ibbam an tatagu.

⁹Wa'et nunhiglan maligatan nadan tataguh pangat nadan mamalpaligat i dida ya amod onda e mumpaboddang hi udum. ¹⁰Mu ma'id ha alyondah hi Apu Dios an nunlumun diday pumpaboddanganda an ta'on on hi Apu Dios di nangdat hi abalinanda an mangikantah nadan kantan mangalubyag i dida ¹¹ya hiya boy nangdat i dita'un tatagu hi abalinan ta'u ta nala'la'ing ta'u mu hanadan animal ya hanadan muntayyapan an hamuti.

¹²Mu ta'on damdamah on mumpaboddangda ya adi tobalon Apu Dios di dawaton nadan munlattuweg ya nadan adi maphod di pangatda. ¹³Ta hiya nan ma'id ha hilbinan mumpahpahmo'dan hiya te adi donglon nan ongal di abalinanan Dios nan ibagada. ¹⁴Ot namama mo i he'a Job an ni'ibbahho nan alyom di adi matigoh Apu Dios ta hiya nan adina donglon di ibagam. ¹⁵Ya atbohdi nan alyom hi adi dusaon Apu Dios nadan bumanahubbahul. ¹⁶Ot ma'id ha hunung nadan ibagabagam te paddungnay ma'id ha nomnommu.

36 ¹Ot inayun bon Elihu an alyon di, ²Anusanyun mundongol ta uhuho' di a'at Apu Dios. ³Ta donglonyun dakol damdamay inadalu. Ya pinhod'un ma'awatanyu an nipto' di pangat nan nunlumu i dita'u. ⁴Ya an namin tudan ibaga' ya immannung an bokon layah te nala'inga' ya nanomnomana'.

⁵Hi Apu Dios ya ongal di abalinana. Mu ma'id ha alyonah adina donglon di tatagu. Ya maphod nadan ninomnomnan aton. ⁶Te adina iyabulut an minaynayun di pi'taguwan nadan adi maphod di pangatda mu nipto' di atonah nadan mapalpaligat. ⁷Ya ipappapto'na nadan mangun'unud i hiya ya nabaktuy idatnah sa'adda ta diday tangadon di

tataguh inggana. ⁸Ya wa'et paddungnay nabalud di tagu an gapuh nan nunhiglan punligatana ⁹ya ipa'innilan Apu Dios hinadan athidin tagu nan numbahulanda ya nan punlattuwiganda. ¹⁰Ya imbaganan dida ta itutuyuda nadan adi maphod an inatda ya indinongdan mangat i dadiye.

¹¹Ya un'unudonda'eh Apu Dios ta munhilbidan hiya ya pumhod di nitaguwanda ya luminggopda. ¹²Mu adida'e tuwali dumngol ya pogpogonay nitaguwanda. ¹³Manu'e ya hiyah diye nan bungotda i Apu Dios ta ta'on on dusaon Apu Dios dida ya ma'id ha alyondah on mumpahpahmo'dan hiya. ¹⁴Ta hiya nan ungada mo on natedah nan pundayawanda an awadan di linala'in mumpabpabbayad hi adolda. ¹⁵Ya manu'eh inyabulut Apu Dios an munligat di tagu ya pinhodnan itudduwan dida. Ta hinan punholholtapanda ya dakol di ma'adalda.

¹⁶Mu he"a'e Job ya inihwang da'an Apu Dios hi ligat ot wagahan da'a ta maphod di nitaguwam. ¹⁷Mu ad uwani ya holholtapom nan dusam an gapuh nadan adi maphod an inatmu. ¹⁸Ot tigom ta adi gapuh kinadangan ya maha'ul'a. Ya hanat adim abuluton an pihhuwan da'a ta atom di adi maphod. ¹⁹Te ta'on on wadan namin i he"a ya nundongol'a ya bokon danaey mangihwang i he"ah nadan punligatam hi ad uwani. ²⁰Ya hanat adim hihimlon di humilongana te onha humilong ot hidiyey apogpogan di nitaguwam di taguh tun luta. ²¹Ya hanat idinongmun mangat hi adi maphod te danaey gimmelat hi nangiyabulutan Apu Dios hinadan punligatam.

²²Nomnomnomom an ongal di abalinan Apu Dios. Ta adi gahin on waha muntuddun hiya te hiya ya na'ala'ing an muntuddu. ²³Ya ma'id ha taguh itudduwanah Apu Dios hi atona. Ya ma'id ha mabalin hi mamahiw i hiya. ²⁴Ot haot eh'ay maphod hi atom ya middum'ah nadan udum ta ikankantayuy pundayawyun hiya an gapuh nadan ina'inatna. ²⁵Te tinannigon di tataguy ina'inatna mu ningamut an adida ma'aw'awatan. ²⁶Ya nomnomnomon ta'u an ongal di abalinana mu adi ta'u nimpe ma'awatan ya atbohadin ma'id ha nanginnilah atnay tawona. ²⁷Ya hiya ya wa'e on impa'enah ad lagud hinadan bugut nadan liting on numbalinonah udan. ²⁸Ta na'amungda'eh nan bugut ya impa'udana ta usalon di tataguh tun luta. ²⁹Ya ma'id ha nanginnilah nganney aton Apu Dios ta pamaag ya miwmiwwakat nadan bugut hi ad lagud. Ya hi'on nganney atonan mangipagangoh nan kidul hinan awadana. ³⁰Ya nomnomnomonyu an wa'et ipalinay kilat ya mabinangan di nunlini'odan. Mu hinan dallom di baybay ya munhihillong.^f ³¹Ya manu'eh ipa'alina'udan ya ta dakol di tumaguh itanud di tatagu. ³²Ya paddungnay inodnana nan kilat ta kumpulnay pohdonan mabinangan on hidiy nangipa'ayana. ³³Ya wa'et mungki'kidul ya mungki'kilat ya innilan di tatagun tuwe han ongal an

^f 36:30 Hay alyon di udum ya ta'on on hinan dallom di baybay ya papatalona.

udan onu puwo'. Ya ta'on on nadan baka ya ilmuda hi'on waday mangalin puwo'.

37 ¹Ya alyon bon Elihu di, Wa'et waday puwo' ya nunhiglay kobkob di puhu' hi takut'u. ²Ot donglonyu nan kidul an paddungnay hidiyey hapit Apu Dios. ³Te pabinangona'e nan kilat hi ad lagud ya mabinangan an namin tun luta. ⁴Ya indani ya madngol di nunhiglan umipakaynit an kidul. ⁵Ta athidi nimpey hapit Apu Dios ya dakol nadan udum an at'atonan umipamodwong an naligat an ma'awatan. ⁶Te hiyay mangibagah nadan dalallu ya udan ta magahdah tun luta. ⁷Ya manu'eh ipa'alín Apu Dios datuwe ya ta way aton di tatagun duminong ni' an e muntamu ta tigonda nan ongal an abalinana. ⁸Ya ta'on on hanadan animal ya eda manama' hi eda ihi'ugan. ⁹Ya impa'alín mohpen Apu Dios nan puwo' ya nan kotol. ¹⁰Ya hanan yahyah Apu Dios ya abalinanan pakulhiyon nan liting ta ma'attuning. ¹¹Ya abalinana bon ha'adan nadan bugut hi liting ya impa'unudna nan kilat. ¹²Ta kumpulnay pohdonan pangipa'ayan hinan kilat ya ma'at. ¹³Mu hinuddum ya ipa'alina datuwe ta pundusanah tatagu onu ipa'alina nan udan ta ma'udanan tun luta ta pangipatigonah pamhodnah nadan tatagu.

¹⁴Ta hiya nan donglom Job ta nomnomnomom nadan nakaskasda'aw an at'aton Apu Dios. ¹⁵Te undan innilam hi'on nganney aton Apu Dios an mangipabonyag hinan kilat hi ad lagud. ¹⁶Ya undan innilam on tanganu on adida magah nadan bugut hi ad lagud? Datuwey mangipatigo an hi Apu Dios ya ongal di abalinana. ¹⁷Ya aggem innila nadan at'atona te nan ipa'alina an ma'atung an dibdib ya maligatan ta'u. ¹⁸Ya undan abalinam an bumoddang i hiya an mangiwakat hinadan bugut hi ad lagud ta pumbalinonyu nan bugut hi ay diggal?

¹⁹Hi'on hay punnomnommuh adolmu ya nala'ing'a ya daan mo ta itudduwan da'mih ibagamin Apu Dios te aggem i innilay ibagamin hiya. ²⁰Ha'on'e ya adi' hihimlon an e mi'hapit i hiya te adi' pohdon an dadagona' i hiya.

²¹On ni'mo agge'e nabugutan nan algo ta nunhiglan humili ya ma'id ha taguh attaonan mangitatangad hi ad lagud ²²ya namama mo ahan hinan binang nan ongal di abalinanan Dios an nalpuh huddo'na. ²³Nan ongal di abalinanan Dios ya adi mabalin hi tigon ta'u. Ya ongal nimpey abalinana ya maphod ya nipto' di pangatnah tatagu. ²⁴Ot hiya nan hanat dita'un tatagu ya taktan ta'u hiya. Te hi Apu Dios ya adina hanguton nadan munlattuwig an tatagu an hay punnomnomdah adolda ya nanomnomanda.

Hay Nambal Apu Dios I Job

38 ¹Indani ya timbal Apu Dios hi Job i han mabikah an alipuhhapuh ot alyona i Job di, ²Undan nganne'a i hiya

ta mi'yahhiyan'a i ha'on hinadan ato'ato'. Ma'id ha hunung nadan hapihapitom an ipatigana an ma'id ha nomnommu. ³Ot agam ya ta tobalom nadan mahmaha' i he'a.

⁴On innilam hi'on nganney inat'un nangiyammah nan lutah nan awadana? Nala'ing'a'e ya imbagam nan innilam. ⁵Ya undan innilam hi'on nganney nunnomnom hi binillog tun luta ya hay dinukkena ⁶ya hi'on nganney nangiphod hinan nipabunan tun luta ⁷Ot ayda tagu nadan bittuwon hinan mawmawi'it an mungkantada ya ta'on on nadan anghel ya it'itkukday amlongdah din nagibbuh an niyamma tun luta.

⁸Ya ma'id ha udum hi namogpog hinadan liting ta adi mahinab tun luta hi'on bokon ha'on. ⁹Ya ha'on di nunhophop hinan baybay hinan bugut ta hiya nan munhihillong di dallomna. ¹⁰Ot iyamma' di ipogpogan nadan baybay ta adi mahinab nimpe tun luta. ¹¹Ot pogpogo' bo nan mabalin an dumatngan nadan mabikah an dalluyan hinan baybay.

¹²Ya ituwen nitaguwam ya on waday nangibagam hinan nahdom hi, Mabigat'a, ya na'at? Ya on waday nangalyam hi tumimil nan potang ya na'at? ¹³Ya on waday nangalyam hi, He'an patal ya humawwang'a ta way aton nadan adi maphod di pangatda an mangidinong hinadan ato'atondah nan munhihillong? ¹⁴Ta wa'et manawwang nan potang ya ma'attigo nan mapmaphod an a'at nadan billid an umat hi mapmaphod an lubung di tigona. ¹⁵Ya wa'et mapatal ya ma'id ha aton nadan tatagun mangat hinadan adi maphod an ninomnomdan aton.

¹⁶Ya undan waday em nundaldallananan hi dallom nan baybay ta tinigom di alpuwan di liting hidi? ¹⁷Ya on waday nangipatigon he'ah nan panton umeh nan munhihillong an awadan di numpun'ate? ¹⁸Ya ibagam di anu hi'on nganney innilam hi binillog tun luta. ¹⁹Ya on innilam hi'on danay alpuwan di patal ya hilong? ²⁰Hi'on innilam di awon an umeh awadanda ya on mabalin an pabangngadom didah nan nalpuwanda? ²¹Abalinam nin an namin datuwe te wada'a tuwalih din nunlumuwa' hi an namin an wada. Ot wa mahan mo nayyan na'amamma'a.

²²Ya undan waday immayam hinan e' nangli'amungan hi dalallu? ²³Intalipon'u datuwe ta usalo' hi'on munggugubatday tatagu. ²⁴Ya on innilam di alpuwan di kilat onu hay awadan nan umatung an dibdib an malpuh tuluwan di algo? ²⁵Ya nganney nangiphod hinan umayuhan di ongal an udan ya nan ullupon di kilat? ²⁶Ya on innilam di nangiphod hi udan ta udanana nan na'appudut an lutan agge naboblayan ²⁷ta mabalin an humangoday holo' hidi?

²⁸Ya on waday innilam hi hi aman nadan dulnu ya udan? ²⁹Ya on waday hi inan di dalallu an mangdat hi kotal? ³⁰Ta gapuh nan nunhiglan tuningna ya kumulhi nadan liting hinadan wangwang ya hinadan uhun di baybay ta umatdah nan batu. ³¹Ya on abalinam Job an amungon nadan bittuwon ta umatdah nan ma'alih pleyades? Ya on abalinam bo

an punhihi'anon nadan na'amung an bittuwon an ma'alih orion? ³²Ya on abalinam an ibagah nadan bittuwon an umat hinan ma'alih bear ya nadan imbabalena ta humawwangdah nan timpu an humawwangda? ³³Ya on innilam nadan uldin an ma'unud hi ad lagud? Ya on mabalin an ipa'atmu datuwen uldin hitun luta? ³⁴Ya on mabalin an tukukam nadan bugut ta aganday pa'alih udan ta mahinab nan awadam ta lo'tat ya malimuh'a? ³⁵Ya on mabalin ta mandalom nadan kilat ta unudonda nadan pohdom hi atonda ya ahida immalin mumpatigon he'a?

³⁶Ya nganney nangdat hi la'ing ya nomnom di tagu?⁸ ³⁷Ya on waha taguh abalinana an mamilang hinadan bugut? Onu ha abalinanan manigging hinadan bugut ta mikuyag nan udan ³⁸ta mahnong nadan hupu' hitun luta ta kumulhida. ³⁹Ya undan abalinam an e i'anupan nadan inlum di layon hi anonda ta mabhugdah ⁴⁰nan liyang an umoh'ohnonganda? ⁴¹Ya nganney uggan mamangan hinadan impah di gayang hi'onda mumbagan ha'on hi anonda?

Hay Nanginayunan Apu Dios An Himmagit I Job

39 ¹Alyon bon Apu Dios i Job di, On innilam hi'on anuud di pun'imbabalayan nadan atap an gulding? Ya on waday tinigom hi mun'imbabale an ulha? ²Ya on innilam hi'on atnay bulan an mala'uh ya ahida mun'imbabale? ³Umman wa'et mun'imbabaleda ya munyohonda ta adi mipakpak nadan imbabaleda. ⁴Ya wa'et immongngalda ya ukodda mohpeh pangpangayyanda an adi gahin di eda hama'on nan hi inada.

⁵Ya ha'on di nangibulus hinadan atap an dongki ta umedah nan pohdondan pangayan. ⁶Ya ha'on boy nangdat hi punhituwandah nan agge naboblayan an dakol di ahina. ⁷Ta midawwidah nadan boblen dakol di tagu ya ta ma'id ha mamilit i didan muntamu. ⁸Ta eda manama' hi anondah nadan nabillid an awadan di munlangtan holo'. ⁹Te nadan atap an animal ya adi mabalin hi puntamuwom onu pun'adugom hinan balem. ¹⁰Ya adi mabalin hi taliyam ta pun'aladuwom didah nan puntanomam. ¹¹Ya adi bo mabalin hi idinolmun dida nan naligat an tamum an gapu ta mabikahda. ¹²Ya adi mabalin hi pungkalgao didah nadan ginapasmu ta iyedah nan pun'ilikan.

¹³Ya hanan ongal an hamutin ma'alih ostrits ya mapmaphod hi pamayyadanah nadan paya'na mu adina abalinan an abakon di inawiging nan ma'alih stork an tumayap. ¹⁴Ya pamaaggon tinaynana nadan itlughah nan luta ta nan lutay mangipa'atung ta mapahda. ¹⁵Ya adina iyaguh hi'on waday mangigattin hi tagu onu animal i dadiyen itlugna. ¹⁶Ya mabungot hinadan impahna an ay bokon hiyay ud impah

---

⁸ 38:36 Hay ohan ibalinan tuwe ya nganney nangdat hi abalinan nadan bugut ta ipa'alinau udan?

ya adi minomnoman hi'onda mate. ¹⁷Athidiy a'atna te agge' indattan dida hi maphod an punnomnom onu la'ing. ¹⁸Mu wa'e ta bumtik ya punla"uhanay nungkakabayu.

¹⁹Ya on he"a Job di nangidat hi bikah nan kabayu ya nan mapmaphod an munlaplapen ibu' hi bagangna? ²⁰Ya on abalinam an papaytu'on ta ya ba"atong? Ya on he"ay nangidat hi abalinanan mangipagangoh olongna ta atatakut hi donglon? ²¹Ya wa'et puntakkayan an umeh gubatan ya pun'igamuhnay hukinah nan luta ta ipatigonan mabikah. ²²Ya hi'on wadah gubatan ya ma"id ha alyon hi bumtik hi takutnah nadan ispada ²³an ta'on on ahikikilat nadan ispada ya pahul nadan tindalu. ²⁴Ya adi munhinad hinan timma'dogana ta butikonan umeh gubatan hi'on dinggolna nan gangoh di tangguyub. ²⁵Ya ta'on on nidawwi ya ilmunan waday gubat. Ya donglona nan pummandal nadan opisyal hinadan tindaluda. Ta wa'et gimmangoh nan tangguyub di gubat ya tobalonan mummehehehe' ya ihiknan e mi'gubat.

²⁶Ya undan he"ay nanudduh nadan gayang ta tumayapdan ipluydah muyyadna? ²⁷Ya undan he"ay nangitudduh nadan agila ta eda mangapyah buyadah nan atagetagen doplah? ²⁸Ta hidiy iha"adanda ta ma"id ha iyaguhda. ²⁹Ta uhdunganday kumpulnan mabalin an eda alan hi anonda. ³⁰Ta wada'ey tinigodah nate ya na'amungdah nadan impahda ta anonda.

40 ¹Ya alyon bon Apu Dios i Job di, ²Undan ingganah ad uwani ya mi'yahhiyan'a i ha'on an ongal di abalinanan Dios? Aalyom hi nibahho nadan inat'u ot pohdom'e ya agam ta munhapitta ta tobalona' i he"a.

³Ya alyon Job di, ⁴Ha'on ya bumaina' hitun niyata' an tagu ta hiya nan ma"id ha pambal'uh nadan ibagam. ⁵Imbagabaga' mo nadan pohdo' an ibaga ot undan nganne hanan e' bo alyon.

⁶Ya hi Apu Dios ya nunnanong an wadah nan alipuhhapu ot alyona i Job di, ⁷Aga'e ta munhapitta ta waday mahmaha' i he"a mu mahapul an tobalom. ⁸Te pinhod'un innilaon hi'on immannung an he"ay nipto' ya ha'on di nibahho. ⁹Athinay pangalim mu undan hanan abalinam ya nipaddung hinan abalina'? Ya undan nipaddung hi kidul di hapitmu an umat hi hapit'u? ¹⁰Athidi'ey a'atmu ya agam ta ipatigom an madayaw'a ya na'abbaktu'a. ¹¹Ya agam ya ta ipatigom di bungotmuh nadan munlattuwig ta way atondan mumpada"ul. ¹²Ta pumbalinom nadan munlattuwig hi ma"id ha hilibida ya dinadagmu nadan adi maphod di pangatda an ta'on on danay awadanda. ¹³Ya ingka"utmu dida ta mimihdidah nan ilubu'anda. ¹⁴Ot hi'on abalinam an aton danae ya abuluto' an nangabak'a te ongal di abalinam.

¹⁵Nomnomnomom nadan atatakut an animal an ma'alih hipopotamus an mangan hi holo' an umat hinan baka an ha'on di nunlumu i dadiye

an umat i he'a. ¹⁶Ya hidiyen animal ya ma'abbikah an malpuh putuna ya hukinay bikahna. ¹⁷Ya na'andong di iwitna an umat hinan na'andong an kayiw an sedar ya makulhiy lamoh di ulpuna. ¹⁸Ya hanada'en tunggal di hukida ya umat hinadan ma'aggangan gumo'. ¹⁹Ya an namin nadan animal an limmu' ya hiyay abikbikahan ya ha'on ya abuh di mabalin an mamaten hiya. ²⁰Ya hanada'en anona ya dakol hinadan nabillid an pun'ay'ayaman di udum an animal. ²¹Ya hay ena punhiduman ya hinadan pu'un nadan nun'apagatan an kakaykayyiw onu hinadan mahagabong an holo'. ²²Ta hay tubun dadiyey uggan manidum ya mili'woh i hiya. ²³Ya ta'on on dumakol di liting hinan wangwang an nungngadan hi Jordan ya adi tumakut an onnot on ma'dinnol. ²⁴Ya ma'id ha mabalin hi mamilok i hiya ta dopapona. Ya ma'id bo ha taguh abalinanan tabikawan di olongna ya gina'odana.

41 ¹Ya alyon bon Apu Dios i Job di, On abalinam an bunwiton hinan baybay nan ma'alih lebiatan ya binobodmuy to'ona? ²Ya on abalinam an tudukon di olongna ta ga'odam onu kabngitom di pangalna ta ga'odam? ³Hi'on atom'ehdi ya on mumpahpahmo' nin i he'a ta ibulusmu? ⁴Ya on ibagana nin ta munhilbin he'ah inggana? ⁵Ya on mabalin ta ayumom an umat hi hamuti ta idatmuh nadan binabain imbabalem ta ay'ayyamonda? ⁶Ya on mabalin an ihaphapitam nadan mungkumilhu ta paltiyondat ilangitda? ⁷Ya on ikinanay balabog an igayangmuh adolna onu uluna? ⁸Mu onha ipatnam an mi'yawwit i diyen buwaya an ma'alih lebiatan ot wan adim mo ipidpidwan mi'yawwit i hiya. ⁹Te on ammuna udot ha panigan i hiya ot nunhiglan mungkokbobtah takut. ¹⁰Ta hiya nan ma'id ha mangitulid an e mamagbagan hiya.

¹¹Ot nganney mangali hi waday utang'u i hiya yaden an namin di wadah tun luta ya ha'on di nunlumu.^h

¹²Ipa'innila' i he'a an nan ma'alih lebiatan ya ongal di adolna ya ma'abbikah. ¹³Ya ma'id ha taguh pa'addoltak i hiya te tumulpu' nadan pahul hi bonogna ya ma'id ha pa'ahhethet hinan up'upna. ¹⁴Ya adi mabalin boh ta'angonday to'ona te nunhiglan atatakut nan bobana. ¹⁵Ya hanadan na'anod'oddah an uhipna di paddungnay hapiyona. ¹⁶Ya dadiye'en uhipna ya nundada'it ta ta'on on ha dibdib ya adi mabalin hi lumdib. ¹⁷Ya na'od'oddah nimpe nadan uhipna ta adi nimpe mabalin hi mahethet. ¹⁸Ya wa'et humakti ya bumonyag nan liting an pumagi'. Ya hana'en matana ya mumbolah an umat hinan manulun potang hinan mawi'it. ¹⁹Ya manawwangdah to'onay mundalang an apuy. ²⁰Ya mun'ahuk di malpuh olongna an ay longahon di munluwag an nibangot. ²¹Ya hanan yahyahna ya mabalin an padalanganay uling te mamudduh hi to'onay apuy. ²²Ya ongal di bagangna ta atatakut hi tigtiggon. ²³Ya

^h 41:11 Hay udum ya alyonday ma'id ha taguh abalinanan manangga i hiya.

makulhin namin di adolnan ay gumo'. ²⁴Ya mi'alig hi batuy puhuna te ma'id ha takutana. ²⁵Ya wa'et immihal hituwen ma'alih lebiatan ya ta'on on hanadan udum an dios ya mamtikdah takutdan hiya. ²⁶Ya ta'on nimpeh on waha munggayang i hiya ya adina ikina te tumulpu' nan gayang hi up'upna. ²⁷Ya hay punli'nana udot hinan gumo' an igayangdan hiya ya ay dagami ya atbohdi nan gombang an ay nadunut an kayiw. ²⁸Ya adina ikinay pana ya ta'on on bingngibingonda ya ay dugih di punli'nanah nan papan nan bingngibing. ²⁹Ya ta'on boh on ba'dungandah kayiw ya adina ikina. Ya onaot ngihngihilan nan pahul an igayangdan hiya. ³⁰Ya makulhi ya matadom di uhip di putuna ta mangmangnge'e ya ay na'aladu nan awona. ³¹Ya wa'e bo ta immeh nan baybay ya matigon makiwakiw nan liting ta ay munluwag an umat i ha munluwag an lanan nibangot. ³²Ya wa'et munhalhallugan ya ma'ap'apya han ay upag an mitmitnud hinan awona. ³³Ya hi an namin an animal ya ma'id ha udum hi umat i hiyan ma'id ha takutna. ³⁴Ya ibilangnay adolnah ap'apun di an namin an animal. Te hay panigonah adolna ya ongal di abalinana mu nadan udum.

Hay Nambal Job I Apu Dios

42 ¹Ot alyon Job i Apu Dios di, ²Innila' an abalinam an mangat hi an namin di pohdom an aton an ma'id ha mangipagol i he"an mangat. ³Ya inalim di ngadana' udot ihyan ay nala'ing an mi'yahhiyan i he"a. Gapu attog hinan kinakulang di innila' hinan ongal an abalinam ya athidiy nangnangalli' i he"a.

⁴Ya dingngol'u nan alyom hi duminonga' ta donglo' nan ibagam ya timbal'u nadan mahmaham. ⁵Manu te dingngol'u nadan udum an a'atmu mu ten maphod ta ad uwani ya tinigo da'an ha"on. ⁶Ta hiya tayya nan bumaina' hinadan hinapihapit'un he"a. Ta hiya nan waa' hitun um'umbun hitun hupu' ya dapul te nunhiglay tutuyu' i dadiyen hinapit'u.

Hay Nunwagahan Apu Dios I Job

⁷Ta on inalim Apu Dios nadan imbagana i Job ot alyona i Elipas an i Tema di, Nunhiglay bohohol'un da'yuh nadan ibbam te bokon immannung nadan imbagabayay an a'at'u ya adi ayu umat ituwen baal'un hi Job an nipto' nadan imbagana an a'at'u. ⁸Ta hiya nan mahapul an ekayu mangalah pitun baka ya pitun kalnero ya in'uyugyuh Job ta in'ongyu dadiyeh maghob an mi'nong i ha"on. Ya ahi da'yu idasalan i Job ta adi da'yu dusaon i ha"on an gapuh nangibagaanyuh nadan bokon immannung an a'at'u an adi ayu nimpe umat i hiyan nipto' nadan imbaganan a'at'u.

⁹Ta hi Elipas an i Teman ya hi Bildad an i Suah ya hi Sopar an i Naamat ya inatda nan inalim Apu Dios ot tobalona nan dinawat Job.

¹⁰Ta nihipun i diyen nangidasalan Job hinadan ibbana ya nundubliyon Apu Dios nan kinadangyana handi. ¹¹Ot ahida mohpe umali nadan i'ibana ya nadan nanginnilan hiya ot munhahamulda. Ta impatigoday homo'da ot al'alubyagondah Job hinadan nunligatana. Ya hinohha i dida on waday indatdan Job an pihhu ya singsing an balitu'.

¹²Ta nihipun i diye ya winagahan Apu Dios hi Job ta ingkadjadangyana mu handi ta ha'ey kalnerona ya himpulut opat di libu (14,000). Ya ha'ey kemelna ya onom di libu (6,000) ya hinlibuy (1,000) palis di bakana ya hinlibu (1,000) boy tinnan dongkina. ¹³Ya indattan bon Apu Dios hiya hi imbabalenah pitun linala'i ya tulun binabai. ¹⁴Hanan panguluwan an babai ya nginadanana ta hi Jemimah ya nan mi'adwa ya hi Kesiah ya nan mi'atlu ya hi Keren-Happuk. ¹⁵Ya dadiyen binabain imbabalen Job di ap'aphodan di tigoda i diyen boble. Ya ta'on on binabaida ya impaboltanan Job didah lutada an umat hinadan i'ibadan linala'i.

¹⁶Ya nihipun i diye ya ni'taguh Job hi hinggahut ta napat (140) di tawon ta tinigonay pipat hi apapuna. ¹⁷Ya malinggop di nitaguwanah inggana. Ta na'amamma ot ahi mate.